

Bundel – Adviescommissie Controle en Financiën van 18 september 2025

- 1.a Opening en mededelingen (10 minuten)
Kennismaken nieuwe directeur F&I.
- 1.b Vaststellen agenda (2 minuten)
- 2 Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (1 min)
Verslag Adviescommissie Controle en Financiën 5 juni 2025
- 3 Ingekomen stukken (5 min)
Link Afspraken VNG-Kabinet
- 4 Plan van Aanpak accountantscontrole ('Jaarplan') en opdrachtbevestiging jaarrekening (15 minuten)
Concept controleplan 2025 – gemeente Utrecht aangepast. Zie 'Concept controleplan 2025 – gemeente Utrecht 1'
Aanbiedingsbrief opdrachtbevestiging – Gemeente Utrecht – FY 2025
Concept controleplan 2025 – gemeente Utrecht
Concept controleplan 2025 – gemeente Utrecht 1
- 5 Update verbeterplan financiën (15 minuten)
Toelichting Versterken FinFun in adviescommissie C&F 18 sep
- 6 Update Sturen en Verantwoorden & evaluatie (15 minuten)
Evaluatie standaard voor beleidsdocumenten
- 7 Vooruitblik volgende vergadering (5 minuten)
Jaarplan adviescommissie CF 2025 (sept)
- 8 Afsluiting (5 minuten)

1. a Opening en mededelingen

De voorzitter heet allen welkom en opent de vergadering.

Mededelingen

De heer Dorst meldt dat het raadsvoorstel 'Werkdruk & werkwijze' gevolgen heeft voor de adviescommissie C&F want in het nieuw vast te stellen vergadermodel zou de adviescommissie van september tot aan de raadswisseling (in maart) van de donderdagochtend verplaatst worden naar de dinsdagavond. Na de raadswissel wordt teruggegaan van zes naar vier commissies en kan de adviescommissie C&F weer op donderdagochtend vergaderen.

Op de vraag of de commissievergadering vroeg op donderdagavond gehouden kan worden, gecombineerd met een maaltijd, geeft de heer Dorst aan dat dit alleen kan als het vragenuur op het huidige tijdstip blijft staan. In het nieuwe vergadermodel wordt echter voorgesteld het vergaderuur te verplaatsen.

De adviescommissie geeft de voorkeur aan het voorstel om op donderdagavond te vergaderen, gecombineerd met een maaltijd. Er blijkt minder draagvlak voor de dinsdagavond.

De voorzitter meldt dat zij niet langer de voorzittersrol zal vervullen mocht de adviescommissie op dinsdagavond gaan vergaderen.

De heer Dorst zal de feedback aan de werkgroep doorgeven.

De voorzitter deelt mee dat wethouder Schilderman haar en de heer Van der Zweth heeft benaderd met een procedurele vraag rondom de programmabegroting. Zij gaf aan dat het College graag voor de programmabegroting duidelijkheid wil geven over de middelen die vanuit het Rijk naar de gemeente komen. Ingeschat wordt dat wanneer de programmabegroting twee weken later wordt aangeboden meer duidelijkheid aan de raad kan worden gegeven over deze middelen vanuit het Rijk en daarmee een completer inzicht wordt gepresenteerd. Als de behandeldagen op hetzelfde moment blijven staan betekent dit twee weken minder tijd voor de voorbereiding en dat doet iets met de mate waarin bijvoorbeeld schriftelijke vragen gesteld en beantwoord kunnen worden. Persoonlijk zou de voorzitter liever een volledige programmabegroting ontvangen met de juiste informatie dan een document dat een week later alweer achterhaald is.

Mevrouw Rijnders wijst erop dat in de commissievergadering van heden hier geen besluit over wordt genomen. Het is een verzoek dat bij het DB wordt ingediend en het DB besluit hierover. Zij roept op om na te denken over oplossingen voor de schriftelijke vragen want daar moet wel voldoende tijd voor zijn.

Ambtelijk wordt aangegeven dat er voor de doorrekeningen en het beoordelen van de consequenties dan ook minder tijd beschikbaar zal zijn, maar als de wens er is, zal getracht worden het ook die richting op te krijgen. Desgevraagd wordt geantwoord dat het verplaatsen van de behandeldagen geen

optie is: de begroting moet uiterlijk 15 november bij de provincie liggen.

Mevrouw Rijnders stelt voor te wachten op het voorstel vanuit het College zodat helder is wat het College met betrekking tot de programmabegroting wil en hoe zij het voor zich zien. Daar kan de adviescommissie C&F dan schriftelijk op reageren met een advies.

Ambtelijk wordt opgemerkt dat het College de vraag heeft gesteld of het wenselijk is om een alternatieve route te lopen. Het is aan de adviescommissie om de richting te bepalen van wat belangrijker wordt gevonden: volledigheid qua tijd of de volledigheid qua inhoud. Het idee is om enkele varianten aan de adviescommissie voor te leggen.

Afgesproken wordt dat de reactie vanuit de adviescommissie schriftelijk kan worden afgedaan en niet meer aan de adviescommissie hoeft te worden voorgelegd.

1.b Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst (17-04-2025)

- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, 1ste paragraaf, laatste zin: 'afdeling' moet 'gemeente' zijn.
- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, 4^e paragraaf, 2^e regel: De zin wordt gewijzigd naar (wijziging onderstreept): "Mevrouw Grundauer licht toe dat dit onderzoek onder andere plaatsvindt bij ...".
- Agendapunt 4- Jaarplan concernaudit, 5^e alinea, 4^e zin **wordt geschrapt**: "Mevrouw Grundauer geeft aan ...genomen."

3. Ingekomen stukken

▪ *Jaarverslag concernaudit 2024 – 2025*

Mevrouw Grundauer geeft een korte toelichting aan de hand van de managementsamenvatting. Positieve observaties worden vermeld op het gebied van de regelmatigheidsverantwoording waar professionaliseringsslagen zijn geboekt. Wat dit onderwerp betreft, is het in Nederland een benchmark geworden. Er is vooruitgang geboekt omtrent informatiebeheer. Wat hier echt heeft geholpen, is dat het als een RRP-project was gelabeld en zodoende meer managementaandacht heeft gekregen. Ook met betrekking tot de Wet Politiegegevens zijn goede stappen voorwaarts gezet. Dit betreft alle afdelingen binnen de gemeente die met boa's werken. Het was een jaar geleden nog een "red flag" en is een onderwerp waar een zwaar auditregime op zit.

Het niet inzetten van data voor het monitoren van processen in de dienstverlening is een aandachtspunt. Recent is in Amsterdam een ambtenaar opgepakt die jarenlang persoonsgegevens aan criminelen heeft doorgestuurd. Als je de situatie voor Utrecht bekijkt, dan ligt het eigenaarschap voor de BRP bij de afdeling Publiekszaken. De gemeente Utrecht telt ongeveer 1,8 miljoen euro raadplegingen van ambtenaren per jaar. Het systematisch inzetten van data-analyses kan fraude niet helemaal voorkomen, maar fraudegevallen zijn wel sneller te detecteren.

▪ *Rekenkamerbrief Jaarstukken 2024*

De heer Venhoeven legt uit, dat er is gekeken is naar hetgeen in de bijlage bij de jaarrekening is vermeld over de follow up. De opvolging van de besluiten van de gemeenteraad in vervolg op de Rekenkamerrapporten kan worden verbeterd. Daarom wordt afgesloten met de oproep aan de gemeenteraad om het College te verzoeken dit in het vervolg beter te doen. Over de uitvoering van raadsbesluiten in vervolg op de Rekenkamerrapporten wordt verschillend gerapporteerd. Vaak ontbreekt een inhoudelijke toelichting op de actuele stand van zaken wat betreft de uitvoering van de verbeterpunten en is onbekend of er voortgang in zit. Soms verdwijnen actiepunten zonder dat bekend is of het is opgelost.

De heer Molenaar vult aan, dat vaak wordt verwezen naar een plan van aanpak wat eigenlijk niets zegt over de uitvoering daarvan. Het zou helpend zijn als de rapportage zelf wat meer de actualiteit raakt. Nu is het vaak niet informatief. Graag wordt met de raad en het College in gesprek gegaan over hoe dat verbeterd kan worden.

▪ *Provincie Utrecht, aanvulling op begrotingscirculaire*

Verwezen wordt naar de meicirculaire naar aanleiding van de voorjaarsnota 2025 van het Rijk, inclusief een schrijven van de provincie met wat de actualiteiten zijn op dit moment.

De belangrijkste actualiteit volgt vanuit het begrotingsadvies van de VNG. Dit advies geeft aan hoe gemeenten met de extra middelen vanuit het Rijk zouden kunnen omgaan, al is het altijd aan de gemeenten zelf om dat te bepalen. Op onderdelen ontstaat spanning tussen enerzijds de positie van de VNG, die zegt meer te verwachten, versus de opstelling van de provincie die aangeeft dat niet meer dan een circulaire in de begroting mag worden opgenomen. In de gemeente Utrecht betreft de spanning concreet de Van ARK-middelen en specifiek betreffende middelen met terugwerkende kracht. Op het moment dat de begroting wordt vastgesteld, gaat de provincie toetsen en hier wat van vinden.

De heer van Vugt is van mening dat een gemeente haar eigen keuzes moet maken. Een gemeente heeft natuurlijk wel te maken met de VNG-adviezen, maar ook met de opmerkingen van de toezichthouder. Beide partijen dienen een ander belang en hebben bovendien een verschillende rol. Dat betekent ook dat deze adviezen tegengesteld aan elkaar kunnen zijn. Daarin moeten gemeenten dus nadrukkelijk hun eigen koers bepalen.

Op de vraag wat eventueel de consequentie is als het advies van de toezichthouder niet wordt gevolgd, geeft de heer Van Vugt aan dat wanneer een goed gemotiveerd standpunt wordt ingenomen daarover met de toezichthouder een goede discussie kan plaatsvinden. Uiteindelijk kan de toezichthouder wel dwingen om correcties in de begroting aan te brengen en in het uiterste geval kan de toezichthouder de gemeente onder preventief toezicht plaatsen, maar dan zijn er al wel wat stations gepasseerd.

4. Jaarstukken en resultaatbestemming

De heer Van Vugt geeft aan dat het financiële beeld is geactualiseerd. Mocht er behoefte zijn daarover van gedachten te wisselen, dan staat de heer Van Vugt daarvoor open.

Op 16 mei is de goedkeurende accountantsverklaring op de jaarrekening van de gemeente Utrecht afgegeven, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. De gehanteerde goedkeuringstolerantie is

26,15 miljoen euro, zijnde de voorgeschreven één procent van de totale exploitatie.

In de rechtmatigheidsverantwoording zitten geen rechtmatigheidsfouten die groter zijn dan de verantwoordingsgrens; deze grens is vastgesteld op 39,2 miljoen euro. Er staat nadrukkelijk in welke begrotingsonrechtmatigheden er zijn en ook wordt heel transparant weergegeven welke overschrijdingen het College al dan niet acceptabel vindt. Het advies aan de raad is om daar inhoudelijk goed naar te kijken.

In de jaarrekening zit nog één onzekerheid. Dit betreft de zogenaamde robuuste kosten ad 5,5 miljoen euro. In het verleden had de gemeente een groot bedrag aan stelposten, maar deze posten zijn de afgelopen jaren afgebouwd en de huidige stelposten zijn goed gemotiveerd. Er is een vijftal foute boekingen gesignaleerd. Als deze op de juiste manier verwerkt zouden zijn, was het resultaat negen ton beter uitgevallen.

De accountant complimenteert met het goede proces, zeker in licht van de implementatie van een nieuw financieel pakket. Ook is de accountant heel positief over de herstructurering van Leidsche Rijn. Dat heeft ertoe geleid dat de robuuste posten, waar eind 2023 nog 107 miljoen euro van resteerde geheel zijn onderbouwd en dus in feite zijn opgelost.

Wat de accountant betreft, gaat de aandacht uit naar de concernsturing en concernmonitoring en alles wat daarmee samenhangt. In 2025 en de jaren erna moeten op dat punt wel resultaten zichtbaar gaan worden.

De hoogste prioriteit is de aandacht voor de investeringen. Dat gaat zowel om het budgetrecht van de raad, als het begroten hiervan. Inmiddels wordt er een plan gemaakt om daar verbetering in te brengen. Daarnaast wordt het spanningsveld in de capaciteit benoemd. Het is belangrijk keuzes te maken in wat de gemeente aankan. Verder zijn er toch weer veel nagekomen boekingen en de interne controle op 74 SiSa-regelingen kan beter.

Er is nadrukkelijk naar de investeringen gekeken. Met name vanaf 2022 wordt een toename in investeringen gezien. In 2024 is het plafond overschreden qua investeringen, maar er wordt wel achtergelopen wat betreft de investeringsplanningen. Dat beeld moet realistischer worden waarmee tegelijkertijd ook meer recht wordt gedaan aan het budgetrecht van de raad.

In het financieel beeld valt het op dat in de begroting altijd meer lasten dan baten bevat en daarmee dus de reserves worden aangesproken. Jarenlang was de realisatie anders, waren de baten hoger dan de lasten waardoor de reserves groeiden. In 2022 zit het eerste kleine omslagpunt wat in 2023 en 2024 nadrukkelijk doorzet en wijzigt de verhouding zodanig dat er meer lasten dan baten zijn en de reserves worden aangesproken. Voor alle programma's – op twee na – geldt dat de geraamde baten en opbrengsten dicht bij de begroting resulteren. Alleen aan de voorkant wordt al aangegeven dat de lasten hoger zullen zijn dan de baten en lopen de reserves terug. Kortom, het is goed dat de realisatie de begroting nadert, maar nu wordt wel fors ingeteerd op de reserves: de afgelopen drie jaar zijn de reserves zodoende met 207 miljoen euro teruggelopen en loopt dientengevolge ook de solvabiliteit terug. Volgens de meerjarenbegroting 2025–2028 nemen de reserves in 2025 en 2026 verder af met respectievelijk 26 miljoen euro en zestien miljoen euro. De heer Van Vugt hoopt dat het bij die

bedragen blijft, gezien de reservepositie.

De heer Van der Zweth begrijpt dat op de reserves gelet moet worden en informeert of er naast het weerstandsvermogen meer indicatoren zijn om een vinger aan de pols te houden.

De heer Van Vugt noemt de solvabiliteit en de reservepositie. In het kader van de voorjaarsnota en de begroting wordt naar de raming gekeken en beoordeeld wat dit betekent voor de reserves. Het streven kan zijn dat in de begroting de lasten niet meer hoger zijn dan de baten en dat betekent dat aanvullende keuzes bij de begroting volgen.

Tot slot, licht de heer van Vugt in grote lijnen de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties toe die met ruim 110 miljoen euro afneemt. Wat in jaarrekening 2024 opvalt, zijn drie grote winstnemingen van zeventig miljoen euro; dat betreft vooral de herstructurering Leidsche Rijn. Tussen de gewijzigde begroting en de realisatie zit een verschil van 116 miljoen euro positief. Dat grote positieve verschil zit met name in de niet-begrote winstnemingen. Daarnaast neemt dan ook de reserve nog af. Dat betreft de robuuste posten van 107 miljoen euro. Dat is gelukkig opgelost. Daarnaast is er nog 32 miljoen euro uitgehaald voor het Lombokplein en is er 42 miljoen euro gestort in de reserve voor de bouw van de mobiliteitshub XL.

5. Voorjaarsnota

De heer Saghraoui zoomt in op het groeikader en de indexaties.

Groeikader

Enkele jaren geleden is het groeikader vastgesteld, waarbij een x-bedrag, zijnde het gemiddelde bedrag uit het Gemeentefonds van dat specifieke jaar in het groeifonds werd gestort. Dat heeft een tijd goed gewerkt, maar op een gegeven moment – onder andere door een verandering van de systematiek vanuit het Rijk – ontstond een steeds groter verschil tussen de lasten en de bijbehorende baten die achterbleven. Daarom is het voorstel gedaan om het automatisme van een x-bedrag uit het Gemeentefonds los te laten en wordt een bekostigingssystematiek bedacht om in de toekomst de groei te faciliteren, waarbij wat meer in de integrale afweging keuzes gemaakt worden hoe en hoeveel ingezet wordt voor een groei in de balans. Waar het gaat om het referentiedeel, de autonome ontwikkelingen als het gaat om de groei van de stad, dat blijft overeind maar wel wordt gekeken of het soberder kan.

De voorzitter informeert welke keuzes hierin als raad gemaakt kunnen worden.

De heer Saghraoui geeft aan dat de raad de bekostigingssystematiek kan vaststellen. Wat dit betreft, volgt een aantal varianten.

Desgevraagd geeft de heer Saghraoui aan, dat het College de scenario's krijgt voorgelegd, waarna het College een afweging maakt en bepaalt welke scenario's of welk besluit aan de raad wordt voorgelegd. Dat zal in de aanloop naar het nieuwe coalitieakkoord gebeuren.

Opgemerkt wordt dat het groeikader tot nu toe een gesloten systeem was, maar als dit verdwijnt, komt

het in de begroting. De vraag is of dat puur een nadeel betreft of dat er ook voordelen aan zijn verbonden. De heer Saghraoui licht toe, dat de toename wat betreft het aantal inwoners tot een grotere bijdrage vanuit van het Gemeentefonds leidt; ook de stijging aan OZB-inkomsten leidt tot de hoop dat dit bijdraagt aan een positief saldo. Deze inkomsten vormen onderdeel van de algemene middelen. Daar wordt de integrale afweging op afgestemd.

De heer Dorst verwijst naar pagina 31. Nieuw is, dat de dekking voor het referentiekader vanaf 2027 wordt gekoppeld aan een deel van het accres voor een reële groei in het Gemeentefonds. Dat was eerst het geheel, begrijpt hij.

De heer Saghraoui beaamt dat een deel van het Gemeentefonds echt voor de groei is bedoeld, maar ook deels voor indexatie; dat deel wordt gereserveerd voor het referentiedeel.

Mevrouw Passier vraagt zich af wat het de nieuwe systematiek gaat betekenen voor een groeiende stad en de gewenste faciliteiten daarbij.

De heer Saghraoui legt uit dat het betekent dat meer transparant een besluit kan worden genomen over de besteding van de middelen. Voorheen was niet duidelijk waar de middelen precies naar toe gingen en nu wordt een integrale afweging gemaakt.

De heer Claasen merkt op dat in het groeikader een aantal aannames zat hoe door de groei van het Rijk meer geld ontvangen zou worden en dat werd alvast op voorhand bestemd. De heer Claasen begrijpt dat daarvan nu wordt gezegd dat dit te optimistisch was. Er komt minder geld beschikbaar dan was gedacht en het geld dat binnenkomt, wordt voorgelegd als onderdeel van de algemene afweging.

De heer Saghraoui zegt dat het niet per se te optimistisch ingestoken was, maar dat in de tussentijd ook de systematiek is veranderd. Er is gekeken naar de bbp-systematiek waarbij groei iets minder wordt beloond omdat wordt gekeken naar het "achtjaarsgemiddelde". Daarnaast zijn ook allerlei maatstaven aan het veranderen, bijvoorbeeld wat betreft hulpbehoevenden in de samenleving. Wanneer extra middelen worden ontvangen, gaat een groot deel daarvan daar naar toe. Het verschil tussen de aannames en de realiteit vloeit dus voort uit een combinatie van meerdere factoren.

Indexaties

De heer Saghraoui licht toe, dat wat betreft de indexaties het Rijk percentages vaststelt op verschillende onderdelen. Intern wordt afgesproken welke indexatiepercentages worden aangehouden voor de typen investeringen.

De heer Claasen is benieuwd welke ruimte de raad heeft om met de indexaties te schuiven.

De heer Saghraoui geeft aan, dat de raad ruimte heeft om vast te stellen welke indexatiepercentages worden toegepast op welke elementen van de begroting. De raad heeft ook de ruimte om onderdelen helemaal niet te indexeren, wat duidt op een taakstelling richting de programma's. Er is geen verplichting om de indexaties die het Rijk meegeeft ook op dezelfde wijze één op één door te zetten in de programma's.

De voorzitter vraagt of er belangrijke wijzigingen zijn geweest in de indexaties die voor de adviescommissie van belang zijn.

De heer Saghraoui geeft aan dat na de voorjaarsnota de cao-wijzigingen zijn verwerkt in de programmabegroting. De indexatie die dit meebrengt, wordt samen met de meicirculaire verwerkt.

6. Vooruitblik volgende vergadering

- Als de volgende vergadering niet op donderdagavond 25 september kan worden ingepland maar op dinsdagavond 16 september begint de vergadering om 19.30 uur.
- Op 16 september zal de nieuwe directeur financiën zijn gestart. De vraag aan de heer Saghraoui is om de directeur ter kennismaking uit te nodigen voor de vergadering.
- Geagendeerd worden in ieder geval het plan van aanpak van de accountantscontrole en het verbeterplan.
- Desgevraagd wordt aangegeven dat het raadsvoorstel van WAAVA en de verbonden partijen niet terug hoeft te komen in de adviescommissie.
- Deloitte heeft een heidag bij Deloitte in Rotterdam aangeboden na de zomer. Wat dit betreft volgt nog een datumvoorstel.
- Gevraagd wordt om de feedback op de technische sessie van 27 mei naar mevrouw Rijnders te mailen. Mevrouw Rijnders heeft via de app een voorstel gedaan voor het proces van financiële toetsing door de ambtelijke organisatie. Eventuele opmerkingen kunnen gemaild worden aan mevrouw Rijnders.

7. (eventueel) Advies aan commissie VBF n.a.v. Voorjaarsnota/burap/JS

De voorzitter vraagt of de adviescommissie een advies wil meegeven aan de commissie VBF. Mevrouw Rijnders heeft het eerdere advies via iBabs gedeeld. Op basis van de gesproken punten zal zij een voorzet voor het advies doen.

Wat betreft de jaarstukken en de resultaatbestemming, merkt de heer Van Vugt op, dat het aantal reserves nog steeds heel hoog is. De analyse is goed, maar de vervolgstap wordt gemist. In de resultaatbestemmingsvoorstel valt het op dat een groot aantal budgetten wordt overgeheveld.

De heer Claasen merkt op dat hij de analyse van de reserves goed vindt, maar het is naar zijn mening te vroeg om daar nu iets over te zeggen. Hij stelt voor dat een keer te bespreken in de adviescommissie.

8. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

De vergadering wordt gesloten.

<https://vng.nl/nieuws/kabinet-komt-afspraken-over-jeugdzorg-na>

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Utrecht
T.a.v. de griffie(secretaris) van gemeente Utrecht
Postbus 16200
3500 CE UTRECHT

Datum
4 september 2025

Behandeld door
B. Leeuwenkamp MSc RA
088 288 3560

Ons kenmerk
25093B9A54/RM

Onderwerp
Opdrachtbevestiging controle jaarrekening gemeente Utrecht 2025

Geachte heer/mevrouw,

In overeenstemming met het besluit van uw gemeenteraad tijdens de vergadering van 20 februari 2025 heeft u ons verzocht de jaarrekening te controleren van gemeente Utrecht over het boekjaar eindigend op 31 december 2025.

Over de inhoud en de wijze van uitvoering van deze opdracht hebben wij een gesprek gehad met de Adviescommissie Controle en Financiën. Het doet ons genoegen met deze brief de aanvaarding van de opdracht en de nadere invulling ervan te bevestigen.

Door middel van deze opdrachtbevestiging worden de aanvaarding van de opdracht, de omvang van de verantwoordelijkheid van Deloitte ten opzichte van uw organisatie en de wijze van rapportering vastgelegd en bevestigd.

Wij vragen u een exemplaar van de bijgesloten opdrachtbevestiging te ondertekenen en aan ons retour te zenden.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Bijlage:

- Opdrachtbevestiging 2025

Deloitte.

CONCEPT | Auditplan 2025

Gemeente Utrecht | September 2025

01.

Aanbiedingsbrief

Brief van uw externe
accountant**02.**

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 202X

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief

door Rein-Aart van Vugt, uw externe accountant.

Geachte leden van de raad,

Wij hebben het genoegen u hierbij ons auditplan aan te bieden voor de controle van de gemeente Utrecht voor het boekjaar eindigend op 31 december 2025. Het doel van dit document is u een samenvatting te geven van de wijze waarop wij de controle van de jaarrekening over 2025 verrichten.

Ons auditplan is mede gebaseerd op onze kennis en ervaring vanuit voorgaande jaren alsmede de ingediende offerte bij de meest recente Europese aanbesteding accountantsdiensten gemeente Utrecht. Dit auditplan bespreken wij op **XXX** met uw Adviescommissie Controle en Financiën.

Het auditplan is een dynamisch document dat wij zo nodig in overleg met u tussentijds bijwerken als actuele ontwikkelingen bij/voor de gemeente Utrecht hiertoe aanleiding geven. Wij houden hierover nauw contact met zowel de gemeenteraad c.q. Adviescommissie Controle en Financiën, uw college als de ambtelijke organisatie.

Communicatie neemt zoals u van ons gewend bent sowieso een prominente plaats in binnen ons auditplan 2025. Dat stelt ons immers in staat continu op de hoogte te zijn én te blijven van de voor u relevante ontwikkelingen. Zo vullen wij onze certificerende rol én natuurlijke adviesfunctie voor uw gemeente optimaal in.

Wij zijn indien gewenst uiteraard graag bereid aan u een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel van toepassing. Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Samenvatting controle 2025

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Materialiteit

	Gemeente Utrecht 2025	Gemeente Utrecht 2024
Materialiteit	€ 41.368.640	€ 26.100.000
Rapportagedrempel	€ 500.000	€ 500.000

Wijziging Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO)

Met ingang van boekjaar 2025 is het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Als gevolg hiervan is de basis van onze materialiteitsbepaling gewijzigd. Voor 2025 hanteren wij 2% van de lasten exclusief reservemutaties. Over 2024 was dit 1% van de totale lasten inclusief reservemutaties.

Risico-inschatting

Waardering bouwgrond in exploitatie

Verhoogde aandacht bij verantwoording en controle van grondexploitaties.

Management override of controls

Management of college doorbreekt interne beheersingsmaatregelen. Dit betreft een verondersteld frauderisico vanuit de geldende beroepsregels.

Rechtmatigheidsverantwoording

Aandacht voor de naleving van Europese aanbestedingsregels en begrotingsrechtmatigheid.

Single information Single audit (SiSa)

Aandacht voor de verantwoording en dossieropbouw van de SiSa-bijlage.

Reikwijdte

Het verstrekken van een controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) over het boekjaar eindigend op 31 december 2025.

Fraude en compliance

In lijn met de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer hebben wij verhoogde aandacht voor (indicaties van) fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving. Wij zullen hier (verplicht) over rapporteren in de controleverklaring.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het management, het college en de gemeenteraad. Een actuele frauderisicoanalyse van Utrecht is daarvoor de basis.

Speerpunten van de Adviescommissie Controle & Financiën

- **Nog te bepalen**

Gebruikmaken van deskundigen

Het team wordt ondersteund door deskundigen op diverse gebieden.

Voor 2025 zijn wij van plan om de volgende deskundigen te betrekken bij onze controle:

- Vastgoedspecialisten
- WNT-specialist
- Specialisten op het gebied van data-analyse.

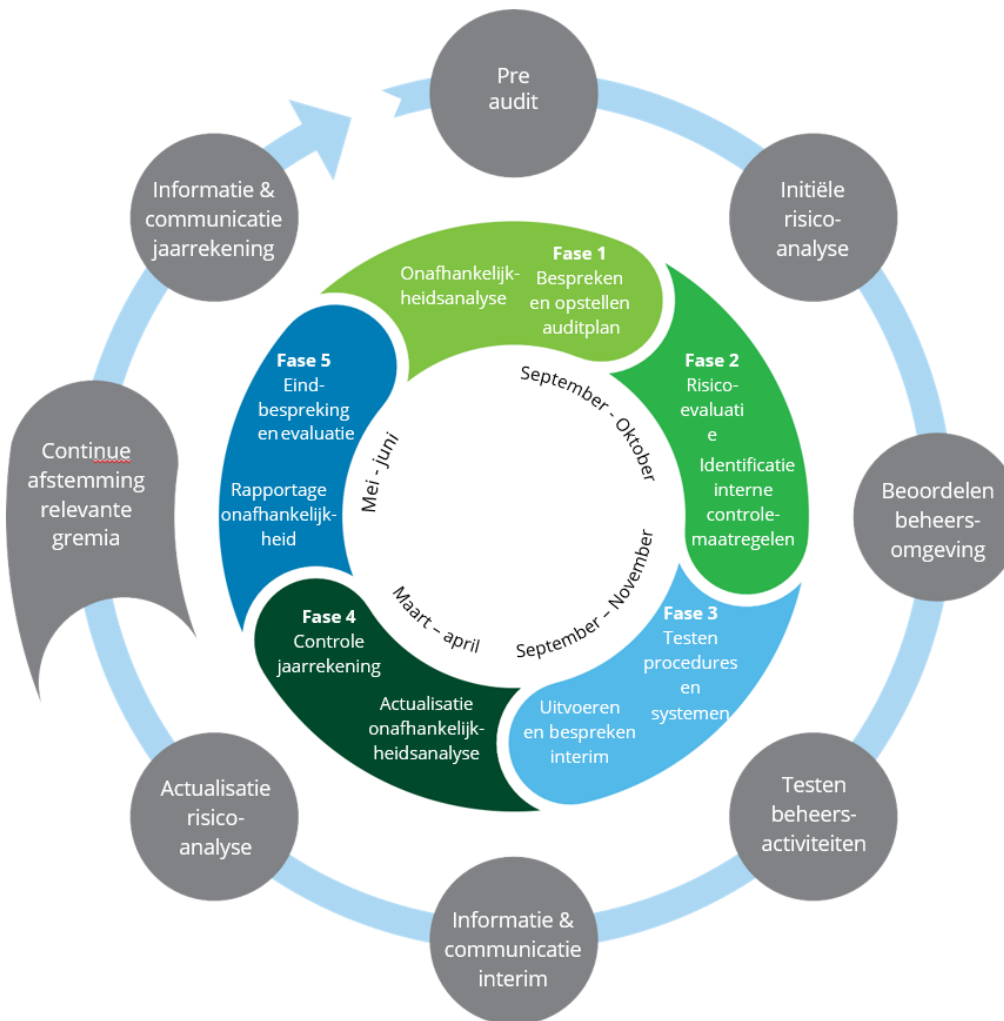
Waar het audit team dit noodzakelijk acht zullen deze (of overige) deskundigen worden ingeschakeld.

IT-omgeving

Wij hebben, mede als gevolg van de migratie en implementatie naar en van SAP4HANA, een verhoogde aandacht voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Controletijdlijnen

Voor de jaarrekeningcontrole 2025 hanteren wij een vooraf met uw gemeente afgestemde planning, die naadloos aansluit op de agenda van de adviescommissie Controle en Financiën / gemeenteraad en de planning-en-controlcyclus van de gemeente Utrecht.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Communicatiematrix

 Gemeente Utrecht	 Deloitte	 Onderwerpen	 Communicatievorm	 Contactmoment
Adviescommissie Controle en Financiën	• Advisory partner • Audit partner	• Actuele ontwikkelingen: sparringpartner en adviserende rol • Themasessies en jaarlijkse heisessie • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• Maandelijks bij geplande vergaderingen • Rapportagemomenten • Minimaal 1x per jaar heisessie
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financien / gemeenteraad	• Advisory partner • Audit partner	• Actuele ontwikkelingen: sparringpartner en adviserende rol • Bevindingen en adviezen naar aanleiding van de controle	• Bijeenkomst/bespreking	• Minimaal 1x per jaar
College, portefeuillehouder financiën, secretaris, concerncontroller en manager F&I	• Advisory partner • Audit partner • Senior manager	• Actuele ontwikkelingen • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• September • November • Mei
Concerndirectie, waaronder secretaris, concerndirecteuren, concerncontroller en manager F&I	• Advisory partner • Audit partner • Senior manager	• Actuele ontwikkelingen • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole • Periodiek voortgangsoverleg	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• September • November • Mei
Ambtelijke organisatie	• Audit partner • Senior manager • Overige teamleden auditteam	• Actuele ontwikkelingen, specifieke vragen over raadsvoorstellen, interne beleidswijzigingen, verslaggevingsvraagstukken • Periodiek voortgangsoverleg en afstemming van de controle • Hoor en wederhoor bevindingen	• Besprekingen • Email • Regiegroep • Regiegesprekken – grondexploitatie, SiSa & rechtmatigheidsverantwoording	• Op rapportagemomenten en ad hoc • Wekelijks gedurende de uitvoering van de controles

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Fraude en compliance

Verantwoordelijkheden

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het ervoor zorgen dat de activiteiten van de gemeente worden uitgevoerd in overeenstemming met wet- en regelgeving ligt bij het college, onder toezicht van uw de gemeenteraad. Het is van belang dat het college - onder toezicht van de gemeenteraad (en als gemandateerd orgaan de adviescommissie Controle en Financiën) – de nadruk legt op het opzetten van een solide en effectief framework voor fraude- en compliancerisico's. Daarnaast dient het college een duidelijk proces te implementeren om het framework periodiek te evalueren.

Wij verwachten dan ook dat het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de fraude- en compliancerisicoanalyse een geïntegreerd onderdeel is van de interne beheersing bij de gemeente, alsmede een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om fraude- en compliancerisico's te beperken. Hierbij behoren o.a. de risico's van witwassen, belangenconflicten, omkoping en corruptie.

Daarnaast zijn het college en de raad verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, het bepalen of de interne beheersingsmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren en de beoordeling van de competentie en integriteit van het management.

Wij verwachten in een vroegtijdig stadium te worden geïnformeerd wanneer er sprake is van (vermoedens van) fraude of non-compliance, en over gebreken in de interne beheersing, gericht op fraude- en compliancerisico's. Eveneens verwachten wij toegang tot alle relevante meldingen van klokkenluiders/incidenten.

Verantwoordelijkheden Deloitte

Wij dienen een fraudediscussie te voeren en bevestigingen te verkrijgen van uw management en anderen binnen de gemeente ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot (vermoede) fraude.

Verder zijn wij verplicht het management te verzoeken om informatie die zij eventueel aan het college en de raad heeft meegedeeld over de processen om de risico's op fraude te identificeren en erop in te spelen, en om informatie die het management eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over zijn visie op bedrijfsvoering en ethisch gedrag. Daarnaast dienen wij inzicht te krijgen in de wijze waarop het college en de raad toezicht uitoefenen op de door het management gevolgde processen om de risico's op fraude in de stichting te identificeren en hierop in te spelen.

Als accountants verkrijgen wij in dit kader een redelijke, maar geen absolute, mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten.

Relevantie voor de jaarrekening

- Afwijkingen in de jaarrekening kunnen het gevolg zijn van fraude, fouten of non-compliance met de bepalingen van wet- en regelgeving.
- De onderscheidende factor tussen fraude en fouten volgt uit het antwoord op de vraag of de onderliggende actie die leidt tot een afwijking in de jaarrekening al dan niet opzettelijk is verricht. Voor accountants zijn twee soorten opzettelijke afwijkingen relevant: afwijkingen als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving en afwijkingen als gevolg van oneigenlijke toe-eigening van activa. De adequaatheid van de openbaarmakingen is ook in deze context van bijzonder belang voor ons.
- Non-compliance is relevant omdat het kan leiden tot significante reputatie- of financiële schade, zodat dit het bepalen van transacties of posities en van in de jaarrekening opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn, kan beïnvloeden. Hierin noemen wij als specifiek voorbeeld eveneens de rechtmatigheidsverantwoording.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Materialiteit

Het begrip ‘materialiteit’ wordt door de accountant toegepast bij zowel het plannen en uitvoeren van de controle, als bij het evalueren van het effect van de geïdentificeerde afwijkingen op de controle, en van eventuele niet-gecorrigeerde afwijkingen op de financiële overzichten, alsmede bij het zich vormen van het oordeel in de controleverklaring.

Implicaties voor de materialiteit

Wij hebben de **materialiteit van gemeente Utrecht bepaald op € 41.368.640** (o.b.v. de begroting 2025).

Met ingang van boekjaar 2025 is het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Als gevolg hiervan is de basis van onze materialiteitsbepaling gewijzigd. Voor 2025 hanteren wij 2% van de lasten over het boekjaar exclusief reservemutaties. Over 2024 was dit 1% van de totale lasten inclusief reservemutaties.

De rapportage aan de gemeenteraad zal alle afwijkingen bevatten die groter zijn dan € 500.000, waarbij wij afwijkingen onder deze grens rapporteren die om kwalitatieve redenen relevant zijn.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole**04.**

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Reikwijdte van de controle

Relevante aspecten bij onze accountantscontrole zijn onder andere:

- De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant.
- De accountant controleert de jaarrekening en verstrekt de volgende rapportages:
 - Auditplan
 - Managementletter (ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders)
 - Verslag van bevindingen
 - Controleverklaring.
- De controleverklaring geeft een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Uw college legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de bestedingen via de rechtmatigheidsverantwoording die is opgenomen in de jaarrekening. Nadere toelichting vindt plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken.
- Net als voorgaand boekjaar zullen wij in de controleverklaring rapporteren over onze controleaanpak frauderisico's, naleving wet- en regelgeving en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie.
- De uitgangspunten voor de accountantscontrole zijn het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De accountantscontrole is op grond van de Wet toezicht accountantscontrole (Wta) een wettelijke controle. Dit betekent een stevig toezichtregime van de Autoriteit Financiële markten (AFM) op de naleving van de voor accountants geldende 'Nadere voorschriften controle- en overige standaarden' (NV COS).
- Verbinding tussen gemeenteraad, adviescommissie Controle en Financiën en accountant:
 - adviescommissie Controle en Financiën is 'linking pin' tussen gemeenteraad als opdrachtgever en accountant als opdrachtnemer.
 - Overleggen in ieder geval over inrichting van de controle, uitkomsten interim- en jaarrekeningcontrole alsook actuele ontwikkelingen.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit

Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Reikwijdte van de controle

Doelstelling:

De primaire doelstelling van de accountantscontrole is een onafhankelijke controleverklaring te verstrekken over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) over het boekjaar eindigend op 31 december 2025. Daarbij rapporteren wij aan het college en de gemeenteraad over onze controlebevindingen.

Het college is primair verantwoordelijk voor het (bij)houden van een goede financiële administratie en voor betrouwbare en tijdige (tussentijdse) bestuursrapportages aan de gemeenteraad. De verantwoordelijkheid voor het toezicht op de bedrijfsvoering en de handelingen van de gemeente ligt bij de gemeenteraad.

De rol en de verantwoordelijkheden van het college en de gemeenteraad zijn van groot belang. Onze controlewerkzaamheden geven een onafhankelijke kijk op de financiële verslagleggingsrisico's en -processen, en andere gebieden en ontwikkelingen die voor hen relevant zijn.

Onze rapportagedoelstellingen zijn de volgende:

- Het college en de gemeenteraad informeren over significante aangelegenheden. Dit is gericht op bijvoorbeeld belangrijke schattingen, grondslagen voor financiële verslaggeving, nieuwe rapportagevereisten en significante tekortkomingen in de interne beheersing.
- Het tijdig verstrekken van een constructieve managementletter aan het college en de gemeenteraad. Hierin nemen wij onze belangrijkste aanbevelingen op voor mogelijke en/of noodzakelijke verbeteringen in de bedrijfsprocessen, en indien van toepassing geconstateerde significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij tijdens de controle hebben geïdentificeerd.

Aansluiting met uw ontwikkelingen:

Onze controleaanpak voor uw gemeente is gebaseerd op ons inzicht in de strategische prioriteiten van uw gemeente. Hiertoe verkrijgen wij inzicht in de (significante) ontwikkelingen voor zover deze relevant zijn voor de controleaanpak van de jaarrekening. Ook leggen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, focus op actuele ontwikkelingen voor en bij de gemeente die zich vertalen in onze risicoanalyse en in specifieke aandachtsgebieden bij onze werkzaamheden en in onze rapportages.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Aandachtsgebieden voor de jaarrekeningcontrole

Wij focussen ons op dat wat het belangrijkste is. Door na te gaan wat er mis kan gaan, concentreren wij ons op die gebieden die er het meest toe doen, en beperken wij onze werkzaamheden voor de gebieden die weinig tot geen invloed hebben op de controle. Hierbij onderkennen wij voor de controle van boekjaar 2024 de volgende aandachtsgebieden bij onze controle voor uw gemeente:

- Management override of controls (vanuit de controlestandaarden ingegeven).
- Waardering voorraad bouwgronden in exploitatie (actief grondbeleid).
- Verhoogde aandacht voor aandachtspunten bij verantwoording en controle van grondexploitaties, SiSa, juridische claims en geschillen.
- Rechtmatigheidsverantwoording, waaronder blijvende aandacht voor de naleving van Europese aanbestedingsregels en begrotingsrechtmatigheid.
- Aandacht voor de prestatielevering van inkopen die de gemeente doet.
- Blijvende aandacht voor een adequate wisselwerking tussen de centrale en de decentrale organisatie.
- Betrouwbaarheid en continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking (IT-omgeving, migratie SAP en cyber security).
- Actualisatie van voorzieningen, waaronder de voorzieningen onderhoud.
- Opvolging (overige) aanbevelingen managementletter en accountantsverslag 2024.

Indien nodig zullen wij in de loop van de controle over significante wijzigingen communiceren, waarbij wij ook de redenen voor dergelijke wijzigingen zullen vermelden.

Interne-beheersingsomgeving. Wij streven ernaar om een gedegen inzicht te krijgen in de processtromen voor significante transactiestromen, rekeningsaldi of toelichtingen. Wij zullen relevante interne-beheersingsmaatregelen identificeren en een duidelijk begrip documenteren van de beheersingsactiviteiten. Vervolgens evalueren wij de opzet, bepalen wij de implementatie en testen wij, indien van toepassing, de effectieve werking van de relevante beheersingsmaatregelen. Ten aanzien van de relevante beheersingsmaatregelen verzoeken wij u ervoor te zorgen dat er toereikende documentatie beschikbaar is van alle relevante stappen die zijn uitgevoerd.

Speerpunten adviescommissie Controle en Financiën

De adviescommissie Controle en Financiën kan – als vertegenwoordiging van de gemeenteraad – ter ondersteuning van de controlerende rol specifiek aandacht vragen voor bepaalde posten van de programma's, gemeentelijke producten, specifieke projecten en/of organisatieonderdelen. Voor boekjaar 2025 zijn de volgende speerpunten geselecteerd:

- *Te bespreken in adviescommissie*

-

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

De planning-en-controlcyclus

Kadernota, begroting en jaarrekening horen bij elkaar

De gemeenteraad legt in de kadernota de beleidsdoelstellingen vast, wat vervolgens uitwerking krijgt in de begroting. De begroting bevat de financiële kaders waarmee het college aan de slag gaat. Hiermee geeft u invulling aan uw kaderstellende rol.

Het is van belang vast te stellen of de realisatie van de afgesproken doelstellingen plaatsvindt binnen de in de begroting opgenomen financiële afspraken. Het college legt hierover verantwoording af aan de hand van tussentijdse bestuursrapportages en na afloop van het jaar in de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Deze (tussentijdse) verantwoordingsstukken zijn van belang voor uw controlerende taak. De jaarstukken volgen daarin de begroting.

Inzet van innovatieve tools (1 van 2)

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

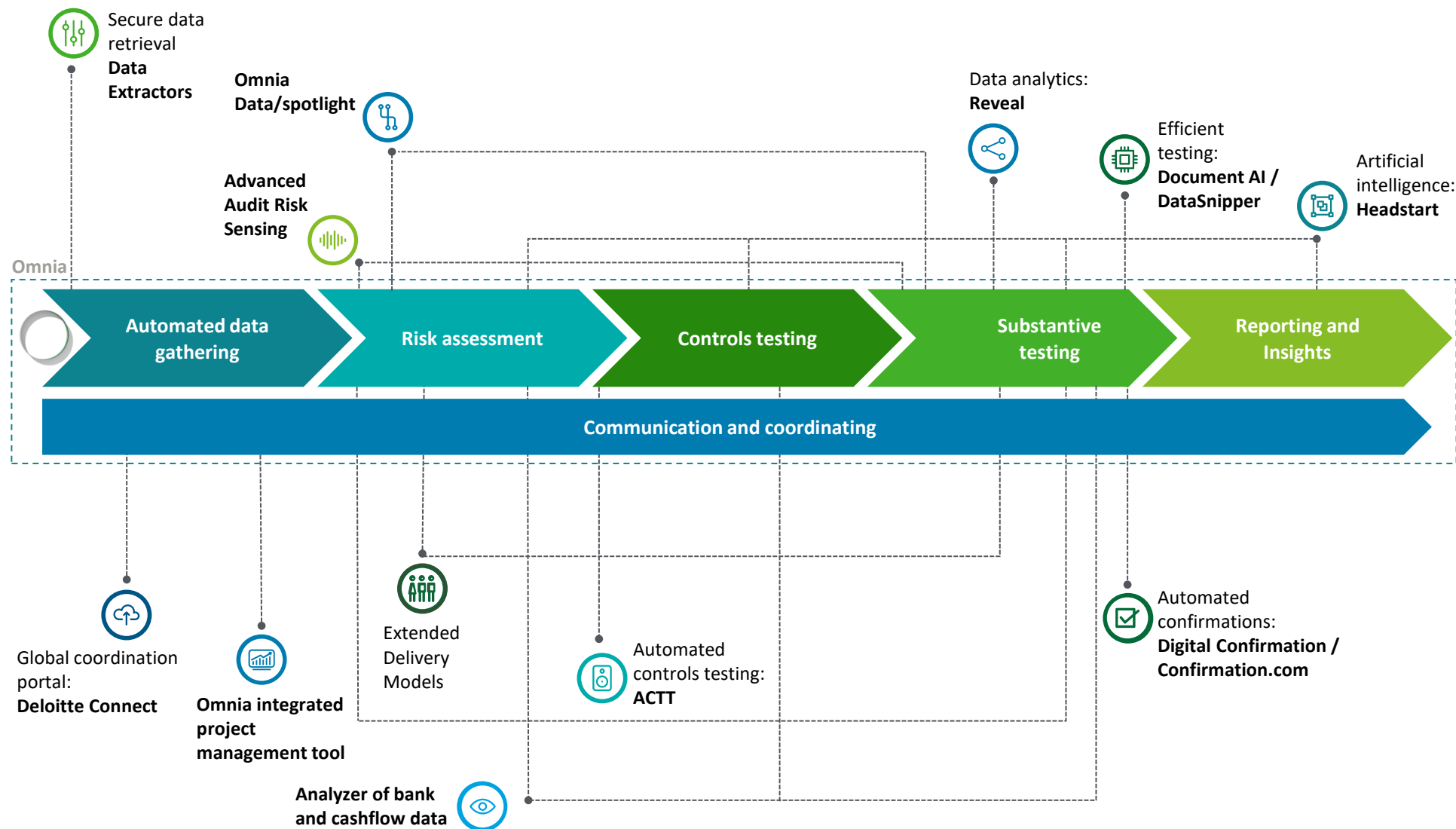
04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

Inzet van innovatieve tools (2 van 2)

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

Onze blijvende toewijding aan innovatie staat centraal in het bevorderen van de kwaliteit van audits. We investeren aanzienlijk in het transformeren van de manier waarop we financiële verantwoordingen controleren, door te verkennen hoe: we meer auditbewijs kunnen onderzoeken, de inspanningen van onze hoogopgeleide professionals te verschuiven van routinetaken naar taken die professioneel oordeel vereisen, en technologie te gebruiken om diepere inzichten in uw bedrijven te ontwikkelen. Onze controlebenadering wordt gedreven door data-analysetechnieken die waarde toevoegen aan de audit omdat ze de efficiëntie en effectiviteit van controleprocedures verhogen. Het snel toepassen van deze technieken identificeert deficiënties in interne beheersing en uitzonderingen, waardoor we ons kunnen concentreren op hoe hierop is gereageerd en hoe ze zijn opgelost, in plaats van een steekproefbenadering te adopteren voor het vinden van uitzonderingen. Hieronder hebben we de tools opgenomen die we zullen gebruiken in onze audituitvoering. Deze tools helpen bij het identificeren van observaties en het verzamelen van waardevolle inzichten.

Data Extractors: Faciliteren de efficiënte, veilige, flexibele en gestandaardiseerde extractie en verwerking van gegevens voor meerdere analytische oplossingen.

Deloitte Connect: Een veilige, online samenwerkingssite die een tweerichtingsdialoog tussen het Deloitte-team en de klant faciliteert om de coördinatie van de controle effectief te beheren.

Deloitte Omnia project management tool: Helpt engagementteams effectief en efficiënt het auditproject te beheren met behendigheid, ingebouwd in het auditplatform.

Omnia data/spotlight: Biedt een geautomatiseerde manier om gegevens te analyseren en te transformeren in diepere inzichten met efficiënt hergebruik van eerder ingevoerde gegevens om tijd te besparen en continuïteit van gegevens door het hele auditdossier heen mogelijk te maken.

Extended Delivery Models: Ondersteunt het kernteam om hun focus te verhogen op gebieden van de audit met een hoger risico en complexiteit.

Analyzer of bank and cashflow data: Tool om inzicht te krijgen in alle betalingen & ontvangsten om deze vervolgens te koppelen aan kosten en omzet.

Automated Control Testing Tool (ACTT): Een server-gebaseerde applicatie die de beoordeling, het ontwerp, de implementatie en het testen van geautomatiseerde controles ondersteunt.

Headstart: Intern AI-platform voor veilige en efficiënte afstemmingen die projecten een vliegende start geven.

Reveal: Biedt de mogelijkheid om de relaties tussen datasets te modelleren om krachtige visualisaties te produceren op basis van die relaties.

DocAI: Een applicatie die het gemakkelijk maakt om grote hoeveelheden documenten te vergelijken met basissjablonen, significante afwijkingen te identificeren en relevante informatie te extraheren.

Digital Confirmations: Applicatie die externe bevestigingsgerelateerde activiteiten coördineert tussen meerdere belanghebbenden. De tool automatiseert en stroomlijnt het proces ten aanzien van externe bevestigingen (zoals bijvoorbeeld met banken en advocatenkantoren).

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Bijlage I: Onafhankelijkheid (1 van 2)

Deloitte is onafhankelijk van Gemeente Utrecht

Wij bevestigen dat wij en alle Deloitte member firms onafhankelijk zijn van gemeente Utrecht overeenkomstig de ‘Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten’ (ViO), de IESBA¹ Code of Ethics standards. Wij zullen in onze definitieve rapportage aan de adviescommissie Controle en Financiën onze onafhankelijkheid en objectiviteit inzake de controle over het boekjaar eindigend op 31 december 2025 opnieuw bevestigen.

Wij beoordelen continu onze onafhankelijkheid, en verzekeren u dat de juiste waarborgen zijn ingevoerd, inclusief - maar niet beperkt tot - degelijke opdrachtacceptatieprocessen en de inzet van extra partners en professionals om de uitgevoerde werkzaamheden te beoordelen. Het handhaven van en toezicht houden op de onafhankelijkheid vergt een gezamenlijke inspanning van de accountant, het management en de adviescommissie Controle en Financiën.

Wij zullen jaarlijks onze onafhankelijkheid schriftelijk bevestigen aan de adviescommissie Controle en Financiën, en zullen eventuele zaken identificeren waarvan naar onze mening redelijkerwijs kan worden verondersteld dat deze van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid en objectiviteit.

Beleid en procedures

Onderdelen van onze onafhankelijkheidsmaatregelen zijn:

- Een cultuur waarin het belang van onafhankelijkheid wordt benadrukt.
- Een strikt beleid, dat duidelijk wordt gecommuniceerd.
- Trainingen voor alle partners, directors en medewerkers.
- Toezicht op persoonlijke financiële belangen door middel van Global Monitoring-systemen.
- Jaarlijkse onafhankelijkheidsverklaringen, afgelegd door partners, directors en medewerkers.
- Beleid ten aanzien van het rouleren van partners.
- Beleid ten aanzien van langdurige betrokkenheid van senior leden van het controleteam.
- Beleid ten aanzien van goedkeuring vooraf van overige dienstverlening.
- Beleid ten aanzien van goedkeuring vooraf van zakelijke relaties.
- Beleid ten aanzien van geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid.
- Diepgaande monitoring van processen.

¹ De International Ethics Standards Board for Accountants.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Bijlage I: Onafhankelijkheid (2 van 2)

Het onafhankelijkheidsbeleid, gebaseerd op de ViO en de 'IESBA Code of Ethics' omvat onder andere de volgende onderwerpen:

Overige dienstverlening: Eventuele overige dienstverlening aan een controlecliënt of aan haar verbonden derden dient voorafgaand aan acceptatie te worden getoetst aan de hand van de van toepassing zijnde onafhankelijkheidsregels. Hieruit volgt of een opdracht al dan niet is toegestaan, welke goedkeuringen vereist zijn, en of een maatregel vereist is om een eventuele bedreiging voor de onafhankelijkheid te reduceren tot een acceptabel niveau. Er vindt intern toezicht plaats op de naleving van deze procedures.

Langdurige betrokkenheid: Het controleteam beoordeelt minimaal eenmaal per jaar of er maatregelen nodig zijn om een bedreiging vanwege langdurige betrokkenheid van de seniorleden van het auditteam tot een acceptabel niveau terug te brengen.

Financiële belangen: Het is partners en directors van Deloitte (en eventuele nauwe financiële relaties) verboden een financieel belang te verwerven of te houden in onze controlecliënten. Professionals kunnen niet aan opdrachten werken indien zij (of eventuele nauwe financiële relaties) een financieel belang in de cliënt hebben.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid: Het is partners en professionals verboden geschenken of persoonlijke uitingen van gastvrijheid te ontvangen van controlecliënten of deze aan hen te verstrekken indien de waarde hiervan meer dan € 100 bedraagt.

Zakelijke relaties: Zakelijke relaties (zoals het afnemen van goederen en diensten door Deloitte of gezamenlijke zakelijke belangen) tussen Deloitte - met inbegrip van de partners en professionals van Deloitte – en een controlecliënt zijn onderworpen aan voorwaarden, en in sommige gevallen verboden.

Associatie: Associatie in het kader van reclame of marketing tussen Deloitte en een controlecliënt is verboden, tenzij deze van te verwaarlozen betekenis is.

Indiensttreding bij de controlecliënt: Indien bepaalde leden van het controleteam overstappen naar bepaalde functies bij de controlecliënt of daaraan verbonden derden, geldt een afkoelingstermijn. Indien deze termijn niet in acht wordt genomen, is het Deloitte niet toegestaan om de controle uit te voeren.

Bijlage II: uw controleteam

De accountantscontrole van het boekjaar 2025 voeren wij uit onder leiding van Rein-Aart van Vugt en Bob Leeuwenkamp. Zoals u van ons gewend bent, zetten wij een voor en met uw gemeente bekend, ervaren en gedreven controleteam in (waar nodig aangevuld met specialisten, zoals IT-auditors).

Rein-Aart van Vugt

Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 1100 2353
rvanvugt@deloitte.nl

Bob Leeuwenkamp

Director
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 1201 1643
bleeuwenkamp@deloitte.nl

Danny Graus

Director IT Audit
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 5311 9327
dgraus@deloitte.nl

Maurice Heuer

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 8333 0192
maheuer@deloitte.nl

Monique van Doornum- van Duist

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 12342787
mvanduist@deloitte.nl

Rohini Garib

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 29653107
rgarib@deloitte.nl

Niels van den Akker

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 31024071
nivandenakker@deloitte.nl

Bart de Nijs

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 12104989
bdenijs@deloitte.nl

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

Deloitte.

CONCEPT | Auditplan 2025

Gemeente Utrecht | September 2025

01.

Aanbiedingsbrief

Brief van uw externe
accountant**02.**

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 202X

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief

door Rein-Aart van Vugt, uw externe accountant.

Geachte leden van de raad,

Wij hebben het genoegen u hierbij ons auditplan aan te bieden voor de controle van de gemeente Utrecht voor het boekjaar eindigend op 31 december 2025. Het doel van dit document is u een samenvatting te geven van de wijze waarop wij de controle van de jaarrekening over 2025 verrichten.

Ons auditplan is mede gebaseerd op onze kennis en ervaring vanuit voorgaande jaren alsmede de ingediende offerte bij de meest recente Europese aanbesteding accountantsdiensten gemeente Utrecht. Dit auditplan bespreken wij op **XXX** met uw Adviescommissie Controle en Financiën.

Het auditplan is een dynamisch document dat wij zo nodig in overleg met u tussentijds bijwerken als actuele ontwikkelingen bij/voor de gemeente Utrecht hiertoe aanleiding geven. Wij houden hierover nauw contact met zowel de gemeenteraad c.q. Adviescommissie Controle en Financiën, uw college als de ambtelijke organisatie.

Communicatie neemt zoals u van ons gewend bent sowieso een prominente plaats in binnen ons auditplan 2025. Dat stelt ons immers in staat continu op de hoogte te zijn én te blijven van de voor u relevante ontwikkelingen. Zo vullen wij onze certificerende rol én natuurlijke adviesfunctie voor uw gemeente optimaal in.

Wij zijn indien gewenst uiteraard graag bereid aan u een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. R.M.J. van Vugt RA

Samenvatting controle 2025

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Materialiteit

	Gemeente Utrecht 2025	Gemeente Utrecht 2024
Materialiteit	€ 41.368.640	€ 26.100.000
Rapportagedrempel	€ 500.000	€ 500.000

Wijziging Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO)

Met ingang van boekjaar 2025 is het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Als gevolg hiervan is de basis van onze materialiteitsbepaling gewijzigd. Voor 2025 hanteren wij 2% van de lasten exclusief reservemutaties. Over 2024 was dit 1% van de totale lasten inclusief reservemutaties.

Risico-inschatting

Waardering bouwgrond in exploitatie

Verhoogde aandacht bij verantwoording en controle van grondexploitaties.

Management override of controls

Management of college doorbreekt interne beheersingsmaatregelen. Dit betreft een verondersteld frauderisico vanuit de geldende beroepsregels.

Rechtmatigheidsverantwoording

Aandacht voor de naleving van Europese aanbestedingsregels en begrotingsrechtmatigheid.

Single information Single audit (SiSa)

Aandacht voor de verantwoording en dossieropbouw van de SiSa-bijlage.

Reikwijdte

Het verstrekken van een controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) over het boekjaar eindigend op 31 december 2025.

Fraude en compliance

In lijn met de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer hebben wij verhoogde aandacht voor (indicaties van) fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving. Wij zullen hier (verplicht) over rapporteren in de controleverklaring.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het management, het college en de gemeenteraad. Een actuele frauderisicoanalyse van Utrecht is daarvoor de basis.

Speerpunten van de Adviescommissie Controle & Financiën

- **Nog te bepalen**

Gebruikmaken van deskundigen

Het team wordt ondersteund door deskundigen op diverse gebieden.

Voor 2025 zijn wij van plan om de volgende deskundigen te betrekken bij onze controle:

- Vastgoedspecialisten
- WNT-specialist
- Specialisten op het gebied van data-analyse.

Waar het audit team dit noodzakelijk acht zullen deze (of overige) deskundigen worden ingeschakeld.

IT-omgeving

Wij hebben, mede als gevolg van de migratie en implementatie naar en van SAP4HANA, een verhoogde aandacht voor de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Controletijdlijnen

Voor de jaarrekeningcontrole 2025 hanteren wij een vooraf met uw gemeente afgestemde planning, die naadloos aansluit op de agenda van de adviescommissie Controle en Financiën / gemeenteraad en de planning-en-controlcyclus van de gemeente Utrecht.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

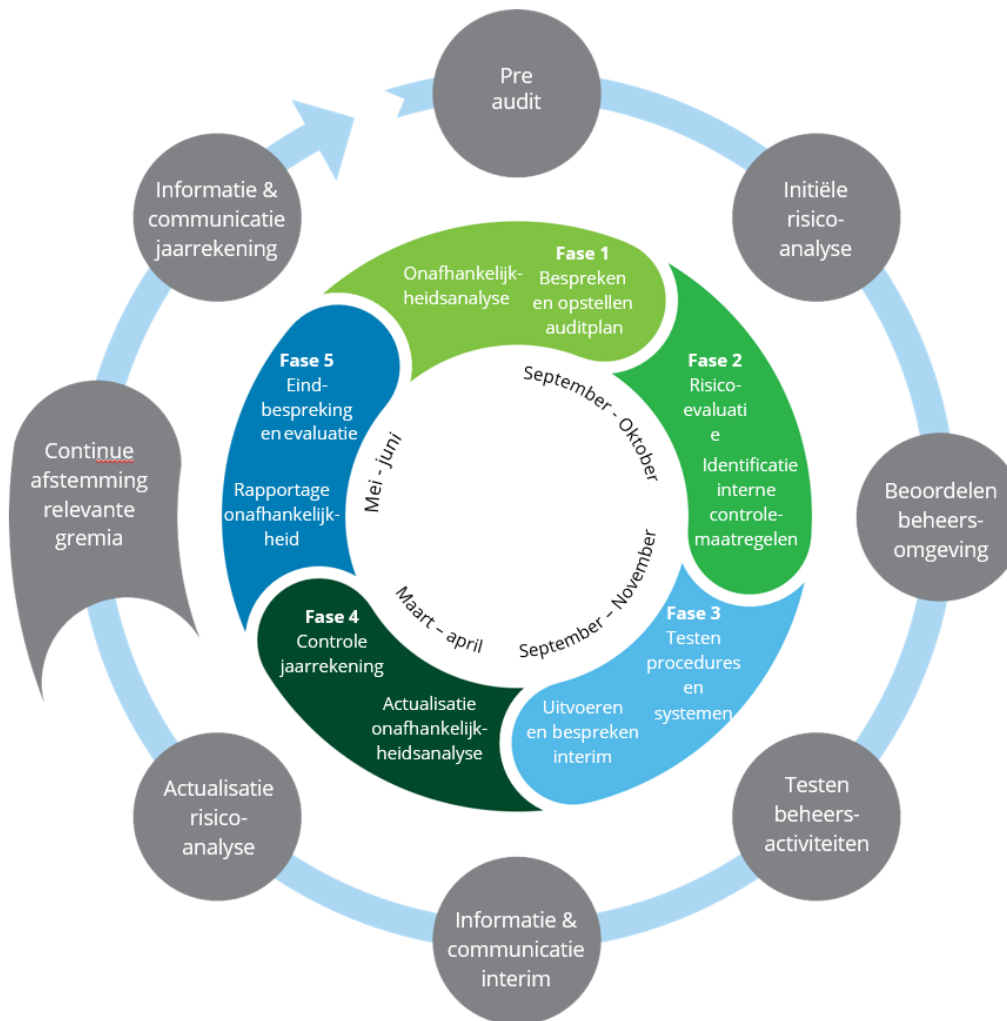
Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

Samenvatting controle 2025
Controletijdlijnen
Communicatiematrix

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Communicatiematrix

 Gemeente Utrecht	 Deloitte	 Onderwerpen	 Communicatievorm	 Contactmoment
Adviescommissie Controle en Financiën	• Advisory partner • Audit partner	• Actuele ontwikkelingen: sparringpartner en adviserende rol • Themasessies en jaarlijkse heisessie • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• Maandelijks bij geplande vergaderingen • Rapportagemomenten • Minimaal 1x per jaar heisessie
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financien / gemeenteraad	• Advisory partner • Audit partner	• Actuele ontwikkelingen: sparringpartner en adviserende rol • Bevindingen en adviezen naar aanleiding van de controle	• Bijeenkomst/bespreking	• Minimaal 1x per jaar
College, portefeuillehouder financiën, secretaris, concerncontroller en manager F&I	• Advisory partner • Audit partner • Senior manager	• Actuele ontwikkelingen • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• September • November • Mei
Concerndirectie, waaronder secretaris, concerndirecteuren, concerncontroller en manager F&I	• Advisory partner • Audit partner • Senior manager	• Actuele ontwikkelingen • Inrichting van de controle • Uitkomsten interim-controle en jaarrekeningcontrole • Periodiek voortgangsoverleg	• Bijeenkomst/bespreking • Auditplan • Managementletter • Accountantsverslag en controleverklaring	• September • November • Mei
Ambtelijke organisatie	• Audit partner • Senior manager • Overige teamleden auditteam	• Actuele ontwikkelingen, specifieke vragen over raadsvoorstellen, interne beleidswijzigingen, verslaggevingsvraagstukken • Periodiek voortgangsoverleg en afstemming van de controle • Hoor en wederhoor bevindingen	• Besprekingen • Email • Regiegroep • Regiegesprekken – grondexploitaties, SiSa & rechtmatigheids-verantwoording	• Op rapportagemomenten en ad hoc • Wekelijks gedurende de uitvoering van de controles

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole
Aandachtsgebieden voor de
adviesfunctie

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Fraude en compliance

Verantwoordelijkheden

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude en het ervoor zorgen dat de activiteiten van de gemeente worden uitgevoerd in overeenstemming met wet- en regelgeving ligt bij het college, onder toezicht van uw de gemeenteraad. Het is van belang dat het college - onder toezicht van de gemeenteraad (en als gemandateerd orgaan de adviescommissie Controle en Financiën) – de nadruk legt op het opzetten van een solide en effectief framework voor fraude- en compliancerisico's. Daarnaast dient het college een duidelijk proces te implementeren om het framework periodiek te evalueren.

Wij verwachten dan ook dat het uitvoeren, vastleggen en actualiseren van de fraude- en compliancerisicoanalyse een geïntegreerd onderdeel is van de interne beheersing bij de gemeente, alsmede een evaluatie van de mogelijke impact en waarschijnlijkheid van frauderisico's en de ondernomen acties om fraude- en compliancerisico's te beperken. Hierbij behoren o.a. de risico's van witwassen, belangenconflicten, omkoping en corruptie.

Daarnaast zijn het college en de raad verantwoordelijk voor het monitoren van het risico op managementfraude, het bepalen of de interne beheersingsmaatregelen voldoende zijn om frauderisico's te identificeren en de beoordeling van de competentie en integriteit van het management.

Wij verwachten in een vroegtijdig stadium te worden geïnformeerd wanneer er sprake is van (vermoedens van) fraude of non-compliance, en over gebreken in de interne beheersing, gericht op fraude- en compliancerisico's. Eveneens verwachten wij toegang tot alle relevante meldingen van klokkenluiders/incidenten.

Verantwoordelijkheden Deloitte

Wij dienen een fraudediscussie te voeren en bevestigingen te verkrijgen van uw management en anderen binnen de gemeente ten aanzien van de interne beheersing, risico-inschattingen (inclusief de processen om de risico's op fraude te identificeren en erop in te spelen), en eventuele kennis met betrekking tot (vermoede) fraude.

Verder zijn wij verplicht het management te verzoeken om informatie die zij eventueel aan het college en de raad heeft meegedeeld over de processen om de risico's op fraude te identificeren en erop in te spelen, en om informatie die het management eventueel aan zijn werknemers heeft meegedeeld over zijn visie op bedrijfsvoering en ethisch gedrag. Daarnaast dienen wij inzicht te krijgen in de wijze waarop het college en de raad toezicht uitoefenen op de door het management gevolgde processen om de risico's op fraude in de stichting te identificeren en hierop in te spelen.

Als accountants verkrijgen wij in dit kader een redelijke, maar geen absolute, mate van zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat door fraude of fouten.

Relevantie voor de jaarrekening

- Afwijkingen in de jaarrekening kunnen het gevolg zijn van fraude, fouten of non-compliance met de bepalingen van wet- en regelgeving.
- De onderscheidende factor tussen fraude en fouten volgt uit het antwoord op de vraag of de onderliggende actie die leidt tot een afwijking in de jaarrekening al dan niet opzettelijk is verricht. Voor accountants zijn twee soorten opzettelijke afwijkingen relevant: afwijkingen als gevolg van frauduleuze financiële verslaggeving en afwijkingen als gevolg van oneigenlijke toe-eigening van activa. De adequaatheid van de openbaarmakingen is ook in deze context van bijzonder belang voor ons.
- Non-compliance is relevant omdat het kan leiden tot significante reputatie- of financiële schade, zodat dit het bepalen van transacties of posities en van in de jaarrekening opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn, kan beïnvloeden. Hierin noemen wij als specifiek voorbeeld eveneens de rechtmatigheidsverantwoording.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole
Aandachtsgebieden voor de
adviesfunctie

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Materialiteit

Het begrip ‘materialiteit’ wordt door de accountant toegepast bij zowel het plannen en uitvoeren van de controle, als bij het evalueren van het effect van de geïdentificeerde afwijkingen op de controle, en van eventuele niet-gecorrigeerde afwijkingen op de financiële overzichten, alsmede bij het zich vormen van het oordeel in de controleverklaring.

Implicaties voor de materialiteit

Wij hebben de **materialiteit van gemeente Utrecht bepaald op € 41.368.640** (o.b.v. de begroting 2025).

Met ingang van boekjaar 2025 is het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Als gevolg hiervan is de basis van onze materialiteitsbepaling gewijzigd. Voor 2025 hanteren wij 2% van de lasten over het boekjaar exclusief reservemutaties. Over 2024 was dit 1% van de totale lasten inclusief reservemutaties.

De rapportage aan de gemeenteraad zal alle afwijkingen bevatten die groter zijn dan € 500.000, waarbij wij afwijkingen onder deze grens rapporteren die om kwalitatieve redenen relevant zijn.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole
Aandachtsgebieden voor de
adviesfunctie

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Reikwijdte van de controle

Relevante aspecten bij onze accountantscontrole zijn onder andere:

- De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant.
- De accountant controleert de jaarrekening en verstrekt de volgende rapportages:
 - Auditplan
 - Managementletter (ten behoeve van het college van burgemeester en wethouders)
 - Verslag van bevindingen
 - Controleverklaring.
- De controleverklaring geeft een oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening. Uw college legt verantwoording af over de rechtmatigheid van de bestedingen via de rechtmatigheidsverantwoording die is opgenomen in de jaarrekening. Nadere toelichting vindt plaats in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken.
- Net als voorgaand boekjaar zullen wij in de controleverklaring rapporteren over onze controleaanpak frauderisico's, naleving wet- en regelgeving en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie.
- De uitgangspunten voor de accountantscontrole zijn het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De accountantscontrole is op grond van de Wet toezicht accountantscontrole (Wta) een wettelijke controle. Dit betekent een stevig toezichtregime van de Autoriteit Financiële markten (AFM) op de naleving van de voor accountants geldende 'Nadere voorschriften controle- en overige standaarden' (NV COS).
- Verbinding tussen gemeenteraad, adviescommissie Controle en Financiën en accountant:
 - adviescommissie Controle en Financiën is 'linking pin' tussen gemeenteraad als opdrachtgever en accountant als opdrachtnemer.
 - Overleggen in ieder geval over inrichting van de controle, uitkomsten interim- en jaarrekeningcontrole alsook actuele ontwikkelingen.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole
Aandachtsgebieden voor de
adviesfunctie

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Reikwijdte van de controle

Doelstelling:

De primaire doelstelling van de accountantscontrole is een onafhankelijke controleverklaring te verstrekken over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) over het boekjaar eindigend op 31 december 2025. Daarbij rapporteren wij aan het college en de gemeenteraad over onze controlebevindingen.

Het college is primair verantwoordelijk voor het (bij)houden van een goede financiële administratie en voor betrouwbare en tijdige (tussentijdse) bestuursrapportages aan de gemeenteraad. De verantwoordelijkheid voor het toezicht op de bedrijfsvoering en de handelingen van de gemeente ligt bij de gemeenteraad.

De rol en de verantwoordelijkheden van het college en de gemeenteraad zijn van groot belang. Onze controlewerkzaamheden geven een onafhankelijke kijk op de financiële verslagleggingsrisico's en -processen, en andere gebieden en ontwikkelingen die voor hen relevant zijn.

Onze rapportagedoelstellingen zijn de volgende:

- Het college en de gemeenteraad informeren over significante aangelegenheden. Dit is gericht op bijvoorbeeld belangrijke schattingen, grondslagen voor financiële verslaggeving, nieuwe rapportagevereisten en significante tekortkomingen in de interne beheersing.
- Het tijdig verstrekken van een constructieve managementletter aan het college en de gemeenteraad. Hierin nemen wij onze belangrijkste aanbevelingen op voor mogelijke en/of noodzakelijke verbeteringen in de bedrijfsprocessen, en indien van toepassing geconstateerde significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij tijdens de controle hebben geïdentificeerd.

Aansluiting met uw ontwikkelingen:

Onze controleaanpak voor uw gemeente is gebaseerd op ons inzicht in de strategische prioriteiten van uw gemeente. Hiertoe verkrijgen wij inzicht in de (significante) ontwikkelingen voor zover deze relevant zijn voor de controleaanpak van de jaarrekening. Ook leggen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, focus op actuele ontwikkelingen voor en bij de gemeente die zich vertalen in onze risicoanalyse en in specifieke aandachtsgebieden bij onze werkzaamheden en in onze rapportages.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

Fraude en compliance
Materialiteit
Reikwijdte van de controle
Aandachtsgebieden voor de
jaarrekeningcontrole
Aandachtsgebieden voor de
adviesfunctie

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Aandachtsgebieden voor de jaarrekeningcontrole

Wij focussen ons op dat wat het belangrijkste is. Door na te gaan wat er mis kan gaan, concentreren wij ons op die gebieden die er het meest toe doen, en beperken wij onze werkzaamheden voor de gebieden die weinig tot geen invloed hebben op de controle. Hierbij onderkennen wij voor de controle van boekjaar 2025 de volgende aandachtsgebieden bij onze controle voor uw gemeente:

- Management override of controls (vanuit de controlestandaarden ingegeven).
- Waardering voorraad bouwgronden in exploitatie (actief grondbeleid).
- Verhoogde aandacht voor aandachtspunten bij verantwoording en controle van grondexploitaties, SiSa, juridische claims en geschillen.
- Rechtmatigheidsverantwoording, waaronder blijvende aandacht voor de naleving van Europese aanbestedingsregels en begrotingsrechtmatigheid.
- Aandacht voor de prestatielevring van inkopen die de gemeente doet.
- Blijvende aandacht voor een adequate wisselwerking tussen de centrale en de decentrale organisatie.
- Betrouwbaarheid en continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking (IT-omgeving, migratie SAP en cyber security).
- Actualisatie van voorzieningen, waaronder de voorzieningen onderhoud.
- Opvolging (overige) aanbevelingen managementletter en accountantsverslag 2024.

Indien nodig zullen wij in de loop van de controle over significante wijzigingen communiceren, waarbij wij ook de redenen voor dergelijke wijzigingen zullen vermelden.

Interne-beheersingsomgeving. Wij streven ernaar om een gedegen inzicht te krijgen in de processtromen voor significante transactiestromen, rekeningsaldi of toelichtingen. Wij zullen relevante interne-beheersingsmaatregelen identificeren en een duidelijk begrip documenteren van de beheersingsactiviteiten. Vervolgens evalueren wij de opzet, bepalen wij de implementatie en testen wij, indien van toepassing, de effectieve werking van de relevante beheersingsmaatregelen. Ten aanzien van de relevante beheersingsmaatregelen verzoeken wij u ervoor te zorgen dat er toereikende documentatie beschikbaar is van alle relevante stappen die zijn uitgevoerd.

Aandachtsgebieden voor de adviesfunctie

Voor de komende jaren, zoals u ook in onze offerte bij de meest recente Europese aanbesteding accountantsdiensten gemeente Utrecht heeft kunnen lezen, hebben wij een drietal “hoofddoelstellingen” geformuleerd voor de accountantsdiensten en adviesfunctie. Deze hebben wij onderstaand schematisch weergegeven:

Gezien de doelstellingen overkoepelende en meerjarig van aard zijn (waarbij eveneens sprake kan zijn van een groeitraject), zullen wij deze jaarlijks opdelen in subdoelstellingen. Voor boekjaar 2025 hebben wij vanuit de adviesfunctie verhoogde aandacht voor:

- Besluitvorming, planning, begroting en informatievoorziening investeringen inclusief MPR (gebiedsontwikkeling);
- Realistisch plannen, ramen en begroten (implementatie uitvoeringstoets door gemeente Utrecht);
- Concernsturing en concernmonitoring (three lines model, versterken financiële functie, integraliteit);
- Sturen en verantwoorden: verbeteren beleidsdocumenten (conform interne afspraken Utrecht);
- Versterken realisatiekracht (o.a. innovatie/AI).

Gemeenteraadsverkiezingen

Naast bovenstaande bieden wij na de gemeenteraadsverkiezingen het volgende aan als onderdeel van onze dienstverlening:

- Introductieprogramma nieuwe gemeenteraad;
- Audit Elevation Lab voor de Adviescommissie Controle & Financiën

Speerpunten adviescommissie Controle en Financiën

De adviescommissie Controle en Financiën kan – als vertegenwoordiging van de gemeenteraad – ter ondersteuning van de controlerende rol specifiek aandacht vragen voor bepaalde posten van de programma’s, gemeentelijke producten, specifieke projecten en/of organisatieonderdelen. Voor boekjaar 2025 zijn de volgende speerpunten geselecteerd:

- *Te bespreken in adviescommissie*

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

De planning-en-controlcyclus

Kadernota, begroting en jaarrekening horen bij elkaar

De gemeenteraad legt in de kadernota de beleidsdoelstellingen vast, wat vervolgens uitwerking krijgt in de begroting. De begroting bevat de financiële kaders waarmee het college aan de slag gaat. Hiermee geeft u invulling aan uw kaderstellende rol.

Het is van belang vast te stellen of de realisatie van de afgesproken doelstellingen plaatsvindt binnen de in de begroting opgenomen financiële afspraken. Het college legt hierover verantwoording af aan de hand van tussentijdse bestuursrapportages en na afloop van het jaar in de jaarstukken (het jaarverslag en de jaarrekening). Deze (tussentijdse) verantwoordingsstukken zijn van belang voor uw controlerende taak. De jaarstukken volgen daarin de begroting.

Inzet van innovatieve tools (1 van 2)

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

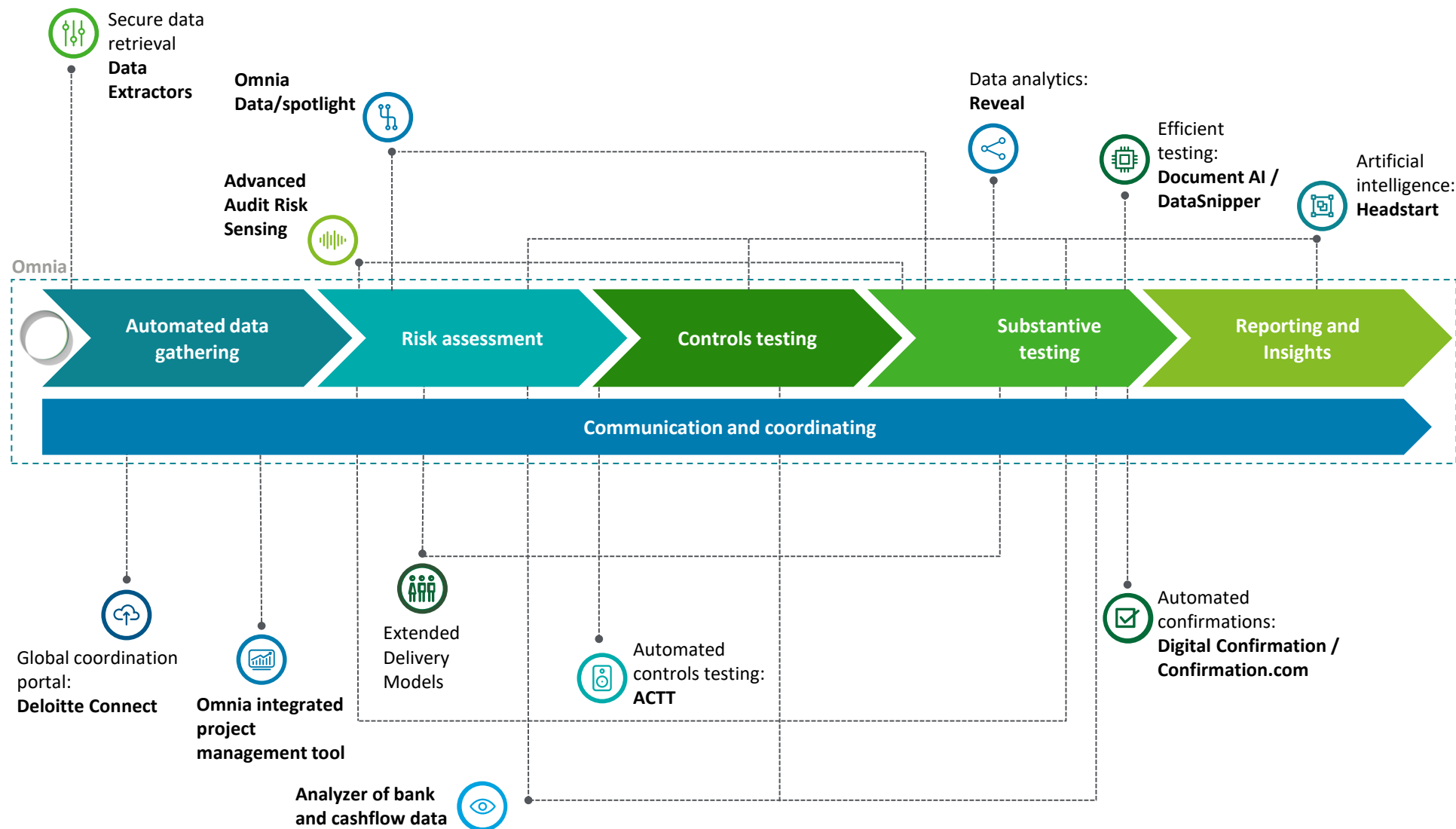
04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

Inzet van innovatieve tools (2 van 2)

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

Planning-en-controlcyclus
Inzet van innovatieve tools

05.

Bijlagen

Onze blijvende toewijding aan innovatie staat centraal in het bevorderen van de kwaliteit van audits. We investeren aanzienlijk in het transformeren van de manier waarop we financiële verantwoordingen controleren, door te verkennen hoe: we meer auditbewijs kunnen onderzoeken, de inspanningen van onze hoogopgeleide professionals te verschuiven van routinetaken naar taken die professioneel oordeel vereisen, en technologie te gebruiken om diepere inzichten in uw bedrijven te ontwikkelen. Onze controlebenadering wordt gedreven door data-analysetechnieken die waarde toevoegen aan de audit omdat ze de efficiëntie en effectiviteit van controleprocedures verhogen. Het snel toepassen van deze technieken identificeert deficiënties in interne beheersing en uitzonderingen, waardoor we ons kunnen concentreren op hoe hierop is gereageerd en hoe ze zijn opgelost, in plaats van een steekproefbenadering te adopteren voor het vinden van uitzonderingen. Hieronder hebben we de tools opgenomen die we zullen gebruiken in onze audituitvoering. Deze tools helpen bij het identificeren van observaties en het verzamelen van waardevolle inzichten.

Data Extractors: Faciliteren de efficiënte, veilige, flexibele en gestandaardiseerde extractie en verwerking van gegevens voor meerdere analytische oplossingen.

Deloitte Connect: Een veilige, online samenwerkingssite die een tweerichtingsdialoog tussen het Deloitte-team en de klant faciliteert om de coördinatie van de controle effectief te beheren.

Deloitte Omnia project management tool: Helpt engagementteams effectief en efficiënt het auditproject te beheren met behendigheid, ingebouwd in het auditplatform.

Omnia data/spotlight: Biedt een geautomatiseerde manier om gegevens te analyseren en te transformeren in diepere inzichten met efficiënt hergebruik van eerder ingevoerde gegevens om tijd te besparen en continuïteit van gegevens door het hele auditdossier heen mogelijk te maken.

Extended Delivery Models: Ondersteunt het kernteam om hun focus te verhogen op gebieden van de audit met een hoger risico en complexiteit.

Analyzer of bank and cashflow data: Tool om inzicht te krijgen in alle betalingen & ontvangsten om deze vervolgens te koppelen aan kosten en omzet.

Automated Control Testing Tool (ACTT): Een server-gebaseerde applicatie die de beoordeling, het ontwerp, de implementatie en het testen van geautomatiseerde controles ondersteunt.

Headstart: Intern AI-platform voor veilige en efficiënte afstemmingen die projecten een vliegende start geven.

Reveal: Biedt de mogelijkheid om de relaties tussen datasets te modelleren om krachtige visualisaties te produceren op basis van die relaties.

DocAI: Een applicatie die het gemakkelijk maakt om grote hoeveelheden documenten te vergelijken met basissjablonen, significante afwijkingen te identificeren en relevante informatie te extraheren.

Digital Confirmations: Applicatie die externe bevestigingsgerelateerde activiteiten coördineert tussen meerdere belanghebbenden. De tool automatiseert en stroomlijnt het proces ten aanzien van externe bevestigingen (zoals bijvoorbeeld met banken en advocatenkantoren).

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Bijlage I: Onafhankelijkheid (1 van 2)

Deloitte is onafhankelijk van Gemeente Utrecht

Wij bevestigen dat wij en alle Deloitte member firms onafhankelijk zijn van gemeente Utrecht overeenkomstig de ‘Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten’ (ViO), de IESBA¹ Code of Ethics standards. Wij zullen in onze definitieve rapportage aan de adviescommissie Controle en Financiën onze onafhankelijkheid en objectiviteit inzake de controle over het boekjaar eindigend op 31 december 2025 opnieuw bevestigen.

Wij beoordelen continu onze onafhankelijkheid, en verzekeren u dat de juiste waarborgen zijn ingevoerd, inclusief - maar niet beperkt tot - degelijke opdrachtacceptatieprocessen en de inzet van extra partners en professionals om de uitgevoerde werkzaamheden te beoordelen. Het handhaven van en toezicht houden op de onafhankelijkheid vergt een gezamenlijke inspanning van de accountant, het management en de adviescommissie Controle en Financiën.

Wij zullen jaarlijks onze onafhankelijkheid schriftelijk bevestigen aan de adviescommissie Controle en Financiën, en zullen eventuele zaken identificeren waarvan naar onze mening redelijkerwijs kan worden verondersteld dat deze van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid en objectiviteit.

Beleid en procedures

Onderdelen van onze onafhankelijkheidsmaatregelen zijn:

- Een cultuur waarin het belang van onafhankelijkheid wordt benadrukt.
- Een strikt beleid, dat duidelijk wordt gecommuniceerd.
- Trainingen voor alle partners, directors en medewerkers.
- Toezicht op persoonlijke financiële belangen door middel van Global Monitoring-systemen.
- Jaarlijkse onafhankelijkheidsverklaringen, afgelegd door partners, directors en medewerkers.
- Beleid ten aanzien van het rouleren van partners.
- Beleid ten aanzien van langdurige betrokkenheid van senior leden van het controleteam.
- Beleid ten aanzien van goedkeuring vooraf van overige dienstverlening.
- Beleid ten aanzien van goedkeuring vooraf van zakelijke relaties.
- Beleid ten aanzien van geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid.
- Diepgaande monitoring van processen.

¹ De International Ethics Standards Board for Accountants.

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Bijlage I: Onafhankelijkheid (2 van 2)

Het onafhankelijkheidsbeleid, gebaseerd op de ViO en de 'IESBA Code of Ethics' omvat onder andere de volgende onderwerpen:

Overige dienstverlening: Eventuele overige dienstverlening aan een controlecliënt of aan haar verbonden derden dient voorafgaand aan acceptatie te worden getoetst aan de hand van de van toepassing zijnde onafhankelijkheidsregels. Hieruit volgt of een opdracht al dan niet is toegestaan, welke goedkeuringen vereist zijn, en of een maatregel vereist is om een eventuele bedreiging voor de onafhankelijkheid te reduceren tot een acceptabel niveau. Er vindt intern toezicht plaats op de naleving van deze procedures.

Langdurige betrokkenheid: Het controleteam beoordeelt minimaal eenmaal per jaar of er maatregelen nodig zijn om een bedreiging vanwege langdurige betrokkenheid van de seniorleden van het auditteam tot een acceptabel niveau terug te brengen.

Financiële belangen: Het is partners en directors van Deloitte (en eventuele nauwe financiële relaties) verboden een financieel belang te verwerven of te houden in onze controlecliënten. Professionals kunnen niet aan opdrachten werken indien zij (of eventuele nauwe financiële relaties) een financieel belang in de cliënt hebben.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid: Het is partners en professionals verboden geschenken of persoonlijke uitingen van gastvrijheid te ontvangen van controlecliënten of deze aan hen te verstrekken indien de waarde hiervan meer dan € 100 bedraagt.

Zakelijke relaties: Zakelijke relaties (zoals het afnemen van goederen en diensten door Deloitte of gezamenlijke zakelijke belangen) tussen Deloitte - met inbegrip van de partners en professionals van Deloitte – en een controlecliënt zijn onderworpen aan voorwaarden, en in sommige gevallen verboden.

Associatie: Associatie in het kader van reclame of marketing tussen Deloitte en een controlecliënt is verboden, tenzij deze van te verwaarlozen betekenis is.

Indiensttreding bij de controlecliënt: Indien bepaalde leden van het controleteam overstappen naar bepaalde functies bij de controlecliënt of daaraan verbonden derden, geldt een afkoelingstermijn. Indien deze termijn niet in acht wordt genomen, is het Deloitte niet toegestaan om de controle uit te voeren.

Bijlage II: uw controleteam

De accountantscontrole van het boekjaar 2025 voeren wij uit onder leiding van Rein-Aart van Vugt en Bob Leeuwenkamp. Zoals u van ons gewend bent, zetten wij een voor en met uw gemeente bekend, ervaren en gedreven controleteam in (waar nodig aangevuld met specialisten, zoals IT-auditors).

Rein-Aart van Vugt

Partner
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 1100 2353
rvanvugt@deloitte.nl

Bob Leeuwenkamp

Director
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 1201 1643
bleeuwenkamp@deloitte.nl

Danny Graus

Director IT Audit
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 5311 9327
dgraus@deloitte.nl

Maurice Heuer

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 8333 0192
maheuer@deloitte.nl

Monique van Doornum- van Duist

Senior Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 12342787
mvanduist@deloitte.nl

Rohini Garib

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 29653107
rgarib@deloitte.nl

Niels van den Akker

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 31024071
nivandenakker@deloitte.nl

Bart de Nijs

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: +316 12104989
bdenijs@deloitte.nl

01.

Aanbiedingsbrief

02.

Managementsamenvatting

03.

Controleplan 2025

04.

Overige onderwerpen

05.

Bijlagen

Bijlage I: Independence
Bijlage II: Uw controleteam

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.

Status Ontwikkelprogramma Versterken Financiële Functie

18 september 2025

Magda Chedi - van Hall, Wim Kouwenhoven

Gemeente Utrecht

Ter herinnering, de aanleiding

- Tekortkomingen in financiële functie (ramingen, processen, interne beheersing)
- Voorbeelden: onjuiste ramingen (gemeentefonds, cao-effecten, indexeringen)
- Gevolg: kritiek van bestuur, minder vertrouwen, hoog verzuim, personeelwisselingen

Waarom versterken

- Goed financieel beheer = basis voor goed bestuur en uitvoering beleid en biedt transparantie richting raad en stad
- Biedt **vertrouwen** door betere prognoses en adequate verantwoording
- **Grip en inzicht** voor bestuur en management
- **Efficiëntere** processen (tijdswinst)
- Meer **werkplezier** en **betrokkenheid** medewerkers

In 2024 aan de slag gegaan en inmiddels meerdere resultaten geboekt

- Verbeterd proces voorjaarsnota en begroting - taken & controles verduidelijkt
- Jaarrekening & Voorjaarsnota tijdig en volledig opgeleverd – kwaliteit verbeterd
- SAP geïmplementeerd en doorontwikkeling gestart – basis staat
- Gestandaardiseerde financiële managementrapportages verder ontwikkeld
- Actualisatie financieel handboek in gang gezet
- Kennisontwikkeling en ondersteuning kwetsbare processen vervolgd
- Bezetting verder op orde gebracht – focus op kennisdelen en kennisopbouw
- Vervangen inhuur door vaste medewerkers

} Zie volgende bladzijde

In VJN 2024 structureel budget gereserveerd om de formatie van financiën op orde te brengen (EUR 1,050k per jaar)

Personele ontwikkelingen bij concern financiën in 2025 zijn onder meer:

- Start van nieuwe directeur F&I
- Invulling van de functie van manager Financiën
- Invulling van de functie manager/ kwartiermaker financieel beleid en strategie
- Start van een strateeg met veel kennis rondom onder andere Gemeentefonds
- Invulling van twee coördinatoren ter ondersteuning van de begrotingscyclus
- Invulling coördinator op financiële informatievoorziening
- Invulling vacature op ondersteuning Lias
- Invulling senior coördinator bij Advies en Specialisten met focus op kennisopbouw en verbinding binnen team en kennisgebieden
- Invulling van een vijftal vacatures binnen het team van financieel advies en specialisten
- Invulling van senior adviseur verbonden partijen (belegd en geplaatst bij concern control)

Vanaf eind 2024 wordt de versterking ondersteund door een ontwikkelprogramma

Doel en aanpak

- Doel: versterken gemeentebrede financiële functie
- Programma-aanpak: verbinden, monitoren, verbeteren
- Halfjaarlijkse evaluatie en bijstelling
- Combinatie van korte en lange termijn verbeteringen
- Evenwicht: 'de winkel draait door terwijl er verbouwd wordt'

Uitgangspunten (selectie)

- Financiële functie is van ons allemaal (lijn, control, financiën)
- Gebruik maken van bestaande kennis en capaciteit
- Verbinden lopende initiatieven (kaders, visie control)
- Aandacht voor harde én zachte factoren (gedrag, samenwerking)
- Activiteiten zoveel mogelijk 'in het werk'
- Kleine kernteams, brede betrokkenheid

Het programma en de activiteiten die het programma ondersteund worden voornamelijk gefinancierd uit het regulier budget van concern financiën

Programmalijnen met trajecten die worden opgepakt

Gemeente breed – centraal
en decentraal
(financiën, control en lijn)

Versterken samenwerking, ontwikkelen van het gewenst gedrag en werken conform DRA

Organisatie en besturing	Gezamenlijke visie op de financiële functie incl. dienstverleningsconcept	Inrichting toekomstige financiële functie vastgesteld	(Functionele) sturing versterkt
Structuur en interne beheersing	Heldere verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden	Duidelijke kaders incl. toetsing en handhaving van de kaders	Werkend intern beheersing raamwerk
Processen	Financiële processen op orde	Inkomende en uitgaande geldstromen op orde	Werkende P&C cyclus incl. betrouwbare ramingsfunctie
Informatievoorziening en systemen	Implementatie, gebruik en doorontwikkeling SAP	Inzet technologische (hulp)middelen waar zinvol en mogelijk	Eenduidige (financiële) management informatie met passende analyse
Medewerkers	Opleiding, ontwikkeling en competenties in kaart en versterkt	Functiehuis eenduidig en vereenvoudigd	Werving, behoud en strategische personeelsplanning op orde

Komende periode een vervolg op de versterking

Tweede fase (tot en met maart 2026)

Ondersteunen bij:

- Oplevering begroting 2026, jaarrekening 2025 en Voorjaarsbrief met versterkte processen en verder verbeterde kwaliteit
- Versterken planning en samenhang P&C producten
- Versterken interne beheersing, verder vastleggen en verbeteren van financiële processen
- Verduidelijken rol en functie van financial control, nu en in de toekomst
- Verdere vulling van het financieel handboek
- Doorontwikkeling ondersteunende systemen SAP en Lias
- Doorontwikkeling (financiële) managementinformatie
- Inzet technologie (RPA, process mining, AI)
- Meetbaarheid resultaten vergroten
- Veel aandacht voor samenwerken en DRA

Derde fase (tot en met december 2026)

- Nader te bepalen wat wordt opgepakt
- Daarbij in ieder geval ook aandacht voor inbedden en borgen. En meer nadruk op digitalisering en continu verbeteren

Ook zal de komende periode verder aan de slag worden gegaan met de inrichting/ organisatiewijzigingen binnen financiën en control.

Aandachtspunten en risico's

- Capaciteit blijft kwetsbaar - prioriteren & temporiseren wanneer nodig
- Commitment van het management en medewerkers blijft essentieel – hier wordt actief op gestuurd
- Veranderen cultuur en gedrag patronen heeft tijd nodig – we houden focus en blijven communiceren & spiegelen
- Balans houden de korte termijn resultaten en lange termijn verankering – blijven communiceren
- Rondom het versterken van de managementinformatie, ondersteuning van systemen zoals Lias en SAP en inzet van technologische middelen kan extra budget een versnelling in het tempo van de versterking van de financiële functie teweeg brengen. In de komende periode wordt verder geconcretiseerd wat de (on)mogelijkheden daarbij zijn.

Bestuurlijke aandachtspunten die worden meegenomen

- De raad actief en transparant blijven informeren – via P&C producten, raadsbrieven en sessies zoals vandaag
- Politiek zichtbaar maken van successen – vertrouwen versterken
- Bewust maken van balans van korte termijn resultaten en lange termijn structurele veranderingen

Bijlage - fase 1

Programma resultaten tot zomerreces

Voortgang en status betreft een indicatie door betrokkenen van het programma

Voortgang

- Status eind Q2
- Status vorige periode (eind Q1)
- Prognose voor het zomerreces

Status

- Uitvoering verloopt volgens planning
- Uitvoering verloopt niet volgens planning maar de planning c.q. raming is bijgesteld en realisatie is geen probleem
- Uitvoering verloopt niet volgens planning en realisatie is een probleem

Programma resultaten tot zomerreces

Fase 2

Hoofdlijnen fase 2

- Loopt tot en met maart 2026
- Focus wordt verbreed van concern financiën naar de financiële kolom
- Op een aantal onderwerpen zullen financiën en control intensiever samenwerken
- De reguliere organisatie realiseert zelf de beoogde resultaten
- Nadruk van programma blijft op ondersteunen, creëren van verbinding en samenhang

Versterken samenwerking en ontwikkelen van het gewenst gedrag en werken conform DRA – fase 2

De opgave bestaat uit het.

- **Vergroten bewustzijn** in patronen rondom gedrag en lerende organisatie
- **Werken aan een lerende organisatie aansluitend op DRA** – doelen bereiken door duidelijker en resultaatgerichter werken en elkaar aanspreken op gemaakte afspraken.

Beoogde resultaten zijn

- Veranderaanpak breed in de organisatie toegepast en inzicht in gedragspatronen rondom de financiële functie zichtbaar en herkenbaar gemaakt
- Kennis over systemisch kijken naar organisatie binnen de financiële functie aanwezig
- DRA heeft een plek in de aanpak en werkwijze

Komende periode verder versterken:

- Verbreden kennis over systemisch werken binnen de financiële functie
- Verdiepend inzicht in patronen binnen de samenwerking , vanuit dat inzicht Versterken helpende patronen en doorbreken belemmerende patronen
- Ondersteuning rondom teamontwikkeling in gang gezet – onder meer binnen het MT Financiën en de F-teams.
- Actief toepassen DRA in werkwijze

1. Organisatie en besturing – fase 2

- Visiedocument financiën gereed
- Visiedocument control gereed
- Visiedocument van de financiële functie (financiën, control en primaire lijn) gereed
- Uitgangspunten voor Product Diensten Catalogus (PDC) financiën gereed
- Beoogde uitgangspunten voor toekomstige inrichting van de financiële functie (financiën en control) in kaart gebracht
- Vaststellen uitgangspunten functionele sturing
- In kaart wat nodig is voor functionele sturing

2. Structuur en interne beheersing – fase 2

- Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden binnen de financiële functie (financiële kolom en lijn) in kaart gebracht en vastgesteld
- Werken met vastgestelde verantwoordelijkheden, taken, bevoegdheden binnen de financiële functie bij P&C producten en kernprocessen financieel beeld
- Evaluatie rollen, taken en verantwoordelijkheden rondom P&C producten
- Vastlegging kaders Financiën van de meest kritische processen
- Oplevering eerste versie van “handboek financiën”
- Risico's geïdentificeerd op kernprocessen van financiën
- Beheersmaatregelen kernprocessen geïmplementeerd
- Vaststellen groeiplan voor verdere inbedding interne beheersing
- Sessies rondom werking en inbedding interne beheersing

3. Processen – fase 2

- Op basis van prioritering (actualisatie van) vastleggen van financiële kern- en keten processen op hoofdlijnen met voorstellen voor verbetering
- (Eerste) procesverbeteringen opgepakt
- Vastleggen processen en kaders van de belangrijkste geldstromen
- Indicatoren voor kwaliteit van administratieve processen
- Monitoren uitvoering proces van de belangrijkste geldstromen
- Balansbeheer gestart – kaders en werkwijze vastgesteld. Balansbeheer op 3 balansposten geïmplementeerd
- Oppakken verbeteringen uit evaluatie proces jaarrekening
- Oppakken verbeteringen uit evaluatie proces voorjaarsnota
- Monitoren en verbeteren in het proces van de begroting
- Evaluatie begrotingsproces
- Verder versterken gebruik workflow LIAS
- Verbeterde integrale jaarplanning 2026 e.v. gereed

4. Informatievoorziening en systemen – fase 2

- Doorontwikkeling SAP (*wijze van doorontwikkeling nader te bepalen*)
- Doorontwikkeling Lias
- Inrichting MS-teams / intranet Financiële functie in opzet gereed rondom ontsluiting informatie
- Verkennen hulpmiddelen die ondersteunend zijn aan de financiële functie - Vaststellen in hoeverre RPA, Process Mining en/of AI-functionaliteiten kunnen bijdragen aan het versterken van de financiële functie
- Opzet en vastgestelde roadmap digitaliseringsbehoefte gereed
- Inzet technologie bij tenminste 2 financiële processen
- Roadmap voor aanpak verbetering is gereed en vastgesteld
- Vaststellen basis set financiële rapportages
- Doorontwikkeling van managementinformatie – gemeente breed financieel dashboard gereed

5. Medewerkers – fase 2

- Kennisontwikkeling -en ondersteuningsstructuur op kwetsbare processen vergroot
- Benodigde competenties in kaart gebracht en vastgesteld
- Opzet gemeente breed opleidingsprogramma voor de financiële functie opgezet– staf en lijn
- Opzet gemeente breed onboardings-programma gereed
- Huidige functies in kaart gebracht
- Actualisatie van tenminste 5 functies
- Uitgangspunten voor gezamenlijke werving gereed
- Tenminste 1 gezamenlijke wervingsactie
- Opzet strategische personeelsplanning voor de financiële functie gestart
- Traject strategische personeelsplanning in de financiële kolom is gestart

Evaluatie standaard voor beleidsdocumenten

Adviescommissie F&C – 18 september 2025

Gemeente Utrecht

Aanleiding en achtergrond

- Sinds vaststelling door de raad op 22 juni 2023 wordt gewerkt met de standaard voor de beleidscyclus (visie, beleidsnota, uitvoeringsprogramma).
- Ook is toen besloten de werking van de standaard in 2025 te gaan evalueren. Dus dat gaan we nu doen.

Inhoud en onderzoeksvragen

De evaluatie richt zich op de volgende hoofdvraag:

- In hoeverre wordt de [Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus](#) succesvol toegepast en draagt deze standaard bij aan de verbetering van de beleidscyclus?

Daartoe worden de volgende (deel)vragen en (kwalitatieve) indicatoren onderzocht, zoals die zijn vastgelegd in hoofdstuk 6 van de Beleidsnota Standaard voor de beleidscyclus.

- Is het bij beleidsnota's duidelijker geworden hoe en op welke manier monitoring en evaluatie plaats zal vinden? Is de mogelijkheid om vooraf te sturen in plaats van achteraf bijsturen hiermee verbeterd?
- Is tijdens monitoring- en evaluatiemomenten het inzicht in de relatie tussen resultaten en doelen verbeterd, waardoor daadwerkelijk ook een leercyclus op gang komt?
- Is het inzicht in de relatie tussen beleid en financiën in beleidsstukken toegenomen?

Inhoud en onderzoeksvragen

En we hanteren een aantal (in de beleidsnota voor de standaard vastgelegde) meetbare (kwantitatieve) indicatoren:

- In de hoofdtitel van alle beleidsdocumenten staat expliciet of het een Beleidsnota, Visie of Uitvoeringsprogramma betreft.
- Alle beleidsdocumenten kennen een enkelvoudig doel: geen gecombineerde nota's meer van beleidsnota, visie en/of uitvoeringsprogramma in één.
- Alle beleidsnota's omvatten de verplichte onderdelen zoals omschreven in de beleidsnota voor de standaard.

Uitvoering

- Vergelijkbaar met evaluatie RRP.
 - Ambtelijke ervaringen met standaard, waaronder kwantitatieve analyse toepassing. Ook link naar Omgevingswet.
- Digitale enquête onder alle raadsleden.
 - Voorstel: op basis van uitkomst enquête verdiepend gesprek met de adviescommissie Financiën & Control.

Eindresultaat: raadsbrief met uitkomst evaluatie en aanbevelingen (Q1 2026)

Opzet vragenlijst voor de raad

1. In beleidsnota's is het duidelijker geworden hoe monitoring en evaluatie plaats zullen vinden. (Schaal: Helemaal mee eens – Mee eens – Neutraal – Mee oneens – Helemaal mee oneens)
2. Door de standaard is de mogelijkheid om vooraf te sturen op beleid verbeterd. (Schaal: idem)
3. Tijdens monitoring- en evaluatiemomenten is het inzicht in de relatie tussen doelen en resultaten verbeterd. (Schaal: idem)
4. In beleidsstukken is het inzicht in de relatie tussen beleid en financiën toegenomen. (Schaal: idem)
5. De Utrechtse Standaard voor Beleid ondersteunt u als raadslid in uw kaderstellende rol. (Schaal: idem)
6. De standaard maakt beleidsstukken toegankelijker en begrijpelijker. (Schaal: idem)
7. Hoe vaak wordt de Utrechtse Standaard voor Beleid zichtbaar toegepast in de (beleids)stukken die u ontvangt? (Schaal: Altijd – Vaak – Soms – Zelden – Nooit - Weet ik niet)
8. Wat zou u willen verbeteren aan de Utrechtse Standaard voor Beleid? (Open tekstveld)

Vragen? Suggesties?

Jaarplan Adviescommissie Controle en Financiën 2025

Datum en tijdstip 2025	Onderwerpen
<i>Uitgangspunten</i>	– <i>In beginsel 8 x 1,5 overleg, waar nodig in aanwezigheid van ambtelijke organisatie, rekenkamer en accountant.</i> – <i>De cursief gedrukte onderwerpen zijn aanvullende onderwerpen (naast de reguliere cyclus).</i> – <i>Onderwerpen voor de adviescommissie (kunnen) zijn: jaarstukken, voorjaarsnota, programmabegroting, financiële verordeningen en beleidsnota's, art. 213a-onderzoeken, alle overige onderwerpen waarvan de adviescommissie van oordeel is dat deze een (sterke) financiële component bevatten.</i> – <i>Het Jaarplan wordt elke vergadering indien nodig geactualiseerd.</i> – <i>We vergaderen in 2024 van 09.00–10.30 (uitloop tot 10.45) in de burgemeesterskamer.</i>
Onderwerpen veeglijst	– Onderzoek rekenkamer onderbesteding (doe mee onderzoek) eind 2025. – Budgetrecht raad – Financiële Verordening (Q2 --> raadswissel) – ~~Achtergrond onderzoek reserves (Q1) --> toezegging --> bij jaarstukken 2024~~ – Nota verbonden partijen – Nota risicomanagement Q4 2025 (nog een keer langs adviescie in Q3) – Controlstatuut Q4 2025 – Grip op investeringen: - o Opdrachtbrief college - o Bij de Voorjaarsnota 2025 (of zoveel eerder als lukt) de (centrale) sturing op de investeringsvolumes en kapitaallasten te verbeteren en hierbij ook aandacht te besteden aan het planningsoptimisme en realistisch begroten (wat is reëel ramen?). - o Groeikader - o MPR - o Investeringsplafond - o Nota Waava (uitgesteld i.v.m. circulariteit)
Onderwerpen raadswissel	– Evaluatie P&C cyclus (najaar 2025) – Berenschot beïnvloedbaarheid – Financiële positie – Raadstoets evaluatie – Inkopen/subsidies
Do. 16 januari	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Sturen en Verantwoorden (tijd: 15–30 minuten) – Raadsvoorstel Gunning Accountant – Evaluatie Regeling risicovolle projecten – Nota WAAVA (technische sessie) --> of februari – Afsluiting (5 minuten)
Do. 13 februari	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Voortgang grip op investeringen (tijd: 30 minuten) – Verbeterplan Financiën (update)

Datum en tijdstip 2025	Onderwerpen
	– Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 20 maart	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Jaarverslag Rekenkamer – Stapeling ambities en capaciteit afdeling Financiën – hoe kunnen we prioriteren. --> naar april – Voortgang accountantscontrole (15 minuten) – Nota weerstandsvermogen/risicomanagement – Monitoring bezuinigingen (sociaal domein en hervormingen) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 17 april	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Jaarplan concernaudit (10 minuten) – Invulling Technische bijeenkomst Jaarstukken/VJN (15 minuten) – Kengetallen/weerstandsvermogen – Voortgang accountantscontrole (15 minuten) – ~~Update raadstoets (tijd: 15 minuten)~~ – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do 5 juni (18.00–19.30)	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Jaarverslag Concernaudit (tijd: 5 minuten) --> naar 5 juni – Jaarstukken – (concept) Accountantsrapport van bevindingen, incl. accountantsverklaring over de Jaarstukken – Concept Reactie van het college op het accountantsrapport – Voorjaarsnota – Berap incl. resultaatsbestemming en MPUV en MPR – (eventueel) Advies aan commissie VBF n.a.v. Voorjaarsnota/Berap/JS – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 18 september	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) --> kennismaken nieuwe directeur F&I. – Plan van Aanpak accountantscontrole ('jaarplan') en opdrachtbevestiging jaarrekening (tijd: 15 minuten). – Update verbeterplan financiën (tijd: 15 minuten) – Update Sturen en Verantwoorden & evaluatie (tijd: 30 minuten) – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (5 minuten)
Do. 16 oktober	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten)

Datum en tijdstip 2025	Onderwerpen
	– Programmabegroting + 2e Berap (tijd: 30 minuten) --> denk aan financiële indicatoren en de bandbreedtes (adviescie 17-4) en de reserves (adviescie 5 juni) – Advies aan commissie VBF over Programmabegroting (na wissel, tijd 15 minuten). – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)
Do. 4 december	Vergadering adviescommissie (90 minuten) – Opening, verslag en ingekomen stukken (tijd: 10 minuten) – Concept Boardletter van de accountant en reactie college – Voortgang controle – Normenkader – 3e Technische Begrotingswijziging/eindejaarswijziging – Halfjaarverslag Concernaudit: toelichting en gelegenheid tot het stellen van vragen – Voortgang Sturen en Verantwoorden – Vooruitblik volgende vergadering (tijd: 5 minuten) – Afsluiting (tijd: 5 minuten)